

**Conceptueel
informatiemodel
Omgevingswet
(CIMOW)**

Versie 1.0.2

14 mei 2020

Colofon

Contactpersoon	Geonovum Beheer TPOD's Omgevingswet@geonovum.nl
Versie	1.0.2 (14 mei 2020)
Auteur	Lennart van Bergen, Richard de Graaf, Luc de Horde, Paul Janssen, Nienke Jansen
Projectnummer	DSO-PR33

Versieoverzicht

Versienummer	Datum	Wijzigingen
V0.98-kern	09-09-2019	Informatie in vormvrije teksten, zoals kaart, tekstdeel en hoofdlijn – begeleid door een Divisie als aankoppeling op CIMOP. Onderverdeling van de JuridischeRegel in aparte typen regels, ter vervanging van de regelkwalificatie. Dit vervangt een aantal complexe modelconstructies rondom wat wel en niet mag (constraints) door eenvoudige.
V0.98.1-kern	19-09-2019	Correcties (kleine) en documentaire verhelderingen, objecttype Kaart uitgebreider beschreven.
V0.98.1-kern	30-9-2019	Correcties (kleine) en documentaire verhelderingen, naam van hoofdlijn relatie toegevoegd.
V0.98.1-kern	21-11-2019	Indeling aangepast en additionele objecten toegelicht (kaart, symbolisatieItem en symbolisatiecollectie).
V0.98.2-kern	17-12-2019	Twee objecttypen toegevoegd: Omgevingsdocument en Bevoegd gezag.
V0.98.3.1-kern	10-03-2020	16 Gebiedsaanwijzingstypen (Bodem, Defensie, Energievoorziening, Erfgoed, Externe veiligheid, Geluid, Geur, Landschap, Leiding, Lucht, Mijnbouw, Natuur, Recreatie, Ruimtelijk gebruik, Verkeer, Water en watersysteem) toegevoegd.
V1.0	17-04-2020	De volgende wijzigingen zijn doorgevoerd: <ul style="list-style-type: none"> • Gebiedsaanwijzingstypen hebben een label gekregen (paragraaf 2.14 t/m 2.29) • ActiviteitLocatieaanduiding toegevoegd (3.3.5) • Beschreven hoe CIMOW informatie die niet expliciet wordt aangeleverd kan afleiden (werkingsgebied (3.3.1), locatie van een activiteit (3.5.1) en regelingsgebied (3.2.1)) • Attributoort OIN verwijderd uit Bevoegd gezag (3.2.2) • Relatiesoorten in contextmodel toegelicht (3.2) • Beschreven hoe de juridische bron van een activiteit afgeleid kan worden (2.7)

		<ul style="list-style-type: none"> • Constraints bij Regeltekst bijgewerkt (2.2) • Aanpassingen in Norm verwerkt (3.5.2) • Aanpassingen in Kaart verwerkt (3.8) • SymbolisatieItem en SymbolisatieCollectie verwijderd
V1.0.1	29-04-2020	Kruisverwijzing in inleiding hoofdstuk 3 gerepareerd.
V1.0.2	14-05-2020	<p>De volgende wijzigingen zijn doorgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omschreven dat een omgevingswaarde ook een gebiedsaanwijzing mag bevatten • Toelichting bij Juridische regel aangepast om locatieaanduiding beter te duiden (2.3) • Fout hersteld bij objecttype gebiedsaanwijzing (2.13) • Foute tekst hersteld bij attribuut identificatie van juridische regel (3.3.2) • Constraint indien geen werkingsgebied dan ambtsgebied is weggehaald (locatieaanduiding van juridische regel is immers verplicht) • Label toegevoegd bij functie (3.6.3) en beperkingengebied (3.6.2)

Inhoud

1.	Inleiding	7
1.1	Nieuw stelsel omgevingsrecht	7
1.2	Toepassingsgebied.....	7
1.3	Scope	8
1.4	Toelichting bij informatiekundig perspectief.....	8
2.	Overzicht objecttypes	10
2.1	UML-verbeelding CIMOW.....	10
2.1.1	Toelichting op artikel-gestructureerde objecten	11
2.1.2	Toelichting op vrijetekststructuur-objecten	11
2.2	Objecttype Regeltekst	12
2.3	Objecttype Juridische regel	12
2.4	Objecttype Regel voor iedereen.....	13
2.5	Objecttype Instructieregel.....	14
2.6	Objecttype Omgevingswaarderegel	14
2.7	Objecttype Activiteit.....	14
2.8	Objecttype Omgevingswaarde	16
2.9	Objecttype Omgevingsnorm.....	16
2.10	Objecttype Norm	16
2.11	Objecttype Functie	17
2.12	Objecttype Beperkingengebied	17
2.13	Objecttype Gebiedsaanwijzing	17
2.14	Objecttype Bodem.....	18
2.15	Objecttype Defensie	18
2.16	Objecttype Energievoorziening	18
2.17	Objecttype Erfgoed.....	18
2.18	Objecttype Externe veiligheid.....	19
2.19	Objecttype Geluid.....	19
2.20	Objecttype Geur	19
2.21	Objecttype Landschap	19
2.22	Objecttype Leiding.....	20
2.23	Objecttype Lucht	20
2.24	Objecttype Mijnbouw	20
2.25	Objecttype Natuur	20
2.26	Objecttype Recreatie	21
2.27	Objecttype Ruimtelijk gebruik	21
2.28	Objecttype Verkeer	21
2.29	Objecttype Water en watersysteem	21
2.30	Objecttype Locatie.....	22
2.31	Objecttype Gebied.....	22

2.32	Objecttype Gebiedengroep	23
2.33	Objecttype Punt.....	23
2.34	Objecttype PuntenGroep.....	24
2.35	Objecttype Lijn.....	24
2.36	Objecttype LijnenGroep.....	24
2.37	Objecttype Divisie.....	24
2.38	Objecttype Tekstdeel.....	25
2.39	Objecttype Hoofdlijn	26
2.40	Objecttype Kaart.....	26
2.41	Objecttype Kaartlaag	26
2.42	Objecttype BevoegdGezag	26
2.43	Objecttype Omgevingsdocument	27
2.44	Objecttype Pons	27
3.	Overzicht kenmerken	28
3.1	Toelichting juridische kenmerken en verplichte informatie.....	28
3.2	Context	28
3.2.1	Objecttype Omgevingsdocument	29
3.2.2	Objecttype BevoegdGezag.....	29
3.3	Regels.....	31
3.3.1	Objecttype Regeltekst.....	31
3.3.2	Objecttype Juridische regel (abstract)	33
3.3.3	Objecttype Instructieregel	35
3.3.4	Objecttype Regel voor iedereen	36
3.3.5	Relatieklasse ActiviteitLocatieaanduiding.....	37
3.3.6	Objecttype Omgevingswaarderegel	37
3.4	Locaties.....	37
3.4.1	Objecttype Locatie (abstract)	38
3.4.2	Objecttype Gebied	39
3.4.3	Objecttype Gebiedengroep.....	40
3.4.4	Objecttype Punt	40
3.4.5	Objecttype Puntengroep	40
3.4.6	Objecttype Lijn	40
3.4.7	Objecttype Lijnengroep	40
3.5	Regels op locatie.....	42
3.5.1	Objecttype Activiteit	43
3.5.2	Objecttype Norm (abstract).....	44
3.5.3	Objecttype Omgevingsnorm	47
3.5.4	Objecttype Omgevingswaarde.....	47
3.6	Gebiedsaanwijzing	47
3.6.1	Objecttype Gebiedsaanwijzing (abstract).....	48

3.6.2	Objecttype Beperkingengebied	49
3.6.3	Objecttype Functie.....	49
3.6.4	Bodem.....	49
3.6.5	Defensie	50
3.6.6	Energievoorziening	50
3.6.7	Erfgoed.....	51
3.6.8	Externe veiligheid.....	51
3.6.9	Geluid.....	51
3.6.10	Geur	52
3.6.11	Landschap	52
3.6.12	Leiding.....	52
3.6.13	Lucht	53
3.6.14	Mijnbouw.....	53
3.6.15	Natuur	54
3.6.16	Recreatie	54
3.6.17	Ruimtelijk gebruik	54
3.6.18	Verkeer	55
3.6.19	Water en watersysteem	55
3.7	Informatie in vrije tekst (zonder Juridische regels)	55
3.7.1	Objecttype Divisie	56
3.7.2	Objecttype Tekstdeel.....	57
3.7.3	Objecttype Hoofdlijn.....	58
3.8	Kaart	60
3.8.1	Objecttype Kaart	60
3.8.2	Objecttype Kaartlaag	61
3.9	Pons	62
3.9.1	Objecttype Pons.....	62
3.10	Datatypes overzicht	63
3.10.1	Waardelijsten.....	63
3.10.2	Gedefinieerde datatypes.....	64
4.	Bijlagen	65
4.1	Bijlage 1: Toelichting modellering van het informatiemodel	65
4.2	Bijlage 2: Toelichting waardelijsten.....	67

1. Inleiding

Het motto van de Omgevingswet is 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'. De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Met benutten wordt bedoeld het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om maatschappelijke behoeften te vervullen. Bij beschermen gaat het over het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

1.1 Nieuw stelsel omgevingsrecht

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Met de Omgevingswet wordt het huidige stelsel van ruimtelijke regels volledig herzien en wordt het fundament van het nieuwe stelsel voor het omgevingsrecht gelegd. Bij dit nieuwe stelsel hoort een digitale omgeving waar de dienstverlening efficiënt en gedigitaliseerd kan plaatsvinden, dit wordt ook wel het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) genoemd.

Dit document beoogt de verschillende onderwerpen en diens kenmerken die in het conceptueel informatiemodel van de Omgevingswet een rol spelen te duiden. *"Een conceptueel informatiemodel structureert het begrippenkader en definieert het 'wat': welke 'concepten' ('dingen') worden onderscheiden (in de beschouwde werkelijkheid), wat betekenen zij, hoe verhouden ze zich tot elkaar en welke informatie (eigenschappen) is daarvan relevant"* (NORA, 2019). Deze informatie wordt beschreven in de taal, terminologie en definities van dit domein. De informatie in het DSO betreft o.a. juridische regels over activiteiten, functies, omgevingsnormen, omgevingswaarden, beperkingengebieden, en de gebieden waar deze regels van toepassing zijn. Het conceptuele informatiemodel (CIM) in dit document beschrijft daarmee dat deze gegevens beschikbaar zijn vanuit het DSO.

Er is een sterke relatie met dit conceptuele informatiemodel omgevingswet (CIMOW) en het informatiemodel van het domein van officiële publicaties (IMOP). De tekst van een artikel of lid in een regeling die tot het domein van de Omgevingswet behoort gaat inhoudelijk over de in de vorige alinea genoemde informatie. Deze informatie is van belang voor het DSO.

Dit CIM bestaat uit een beschrijving van de informatie, in tekst en unified modeling language (UML) en is object-georiënteerd. De beschrijving volgt hierbij een standaard voor het beschrijven van informatiemodellen, te weten het metamodel voor informatiemodellen (MIM¹).

De beschrijving van dit CIM bestaat uit twee delen:

1. Een overzicht van de objecttypen (Hoofdstuk 2);
2. Een overzicht van de kenmerken van de objecttypen (Hoofdstuk 3);

1.2 Toepassingsgebied

Het Conceptueel Informatiemodel voor de Omgevingswet (CIMOW) beschrijft het domein van de Omgevingswet. Dit beperkt zich tot de informatie die in dit domein wordt vastgelegd en vastgesteld en in ketens wordt uitgewisseld ten behoeve van het DSO.

Het CIMOW beschrijft sec de informatie, hoe en waar deze informatie precies gebruikt wordt is geen onderdeel van dit informatiemodel. De informatie zoals beschreven in dit model mag overal waar dit nuttig is gebruikt en toegepast worden. Het CIM is implementatieonafhankelijk en los van de techniek opgezet. Dit maakt het mogelijk om de informatie in verschillende ketens en in verschillende technieken met behoud van betekenis te implementeren.

---

¹ <https://docs.geostandaarden.nl/mim/mim10/> (versie 1.0.1 in 2019)

In de context van Omgevingswet zijn, naast het CIMOW, ook de volgende informatiedomeinen aan de orde:

- standaard officiële overheidspublicaties (STOP)
- standaard toepasbare regels (STTR)
- standaard aanvragen en meldingen (STAM)

Het rijk, de provincies, de gemeenten en de waterschappen zijn de partijen die gegevens beschikbaar stellen aan het DSO, deze partijen worden ook wel bevoegde gezagen genoemd. Bevoegde gezagen en het DSO gaan bij de Omgevingswet integreren op basis van de concepten beschreven in het CIMOW. Hiertoe speelt het CIMOW een centrale rol bij de inrichting van de informatievoorziening, door het bieden van centrale informatiedefinities.

1.3 Scope

- CIMOW bevat minimaal alle Omgevingswet-gerelateerde informatie die uitgewisseld wordt in de keten van plan tot publicatie

Buiten scope

- CIMOW beschrijft niet het domein van officiële overheidspublicaties (OP) zelf. Concepten zoals *artikel* of een *besluit* zijn wel relevant voor het DSO, staan in IMOP gedefinieerd en niet in CIMOW.
- In CIMOW is geen specificatie voor welke informatie wel of niet mag voorkomen, of juist moet voorkomen, in een bepaald omgevingsdocument.
- Niet binnen scope is informatie die primair de implementatie ondersteunt, zoals de informatie die nodig is voor weergave. Een symbool voor de weergave of een kleurcode voor de weergave op de kaart zit niet in het CIMOW en wordt ook niet bij de objecten als kenmerk van een object bijgehouden. Dergelijke aanvullende technische specificaties worden niet in dit CIM beschreven, oftewel worden buiten het functionele object worden beheerd en gespecificeerd. Wat wel in het CIMOW beschreven wordt is de beschrijving van de informatie zelf, zoals een functiegroep of een activiteitengroep, die weergegeven kan worden.

1.4 Toelichting bij informatiekundig perspectief

De Omgevingswet is een domein waarin juridische teksten, met juridische regels, en hun werkingsgebieden centraal staan. Dit CIMOW beschouwt de informatie die hierin aanwezig is in een informatiekundig opzicht. Hiermee wordt bedoeld dat het gaat om welke informatie aanwezig is in deze tekst. Dus niet tekstgericht, maar informatiegericht.

Bijvoorbeeld, wanneer in de juridische tekst een juridische regel aanwezig is die over een functie gaat en over een aantal activiteiten, zoals:

Ter plaatse van het werkingsgebied van de functie 'Centrumgebied' is het verrichten van de activiteit wonen toegestaan.

In informatiekundig opzicht betekent dit:

- een juridische regel – te weten de tekst van de juridische regel
  - een relatie naar een locatie/gebied, in de fysieke leefomgeving, waar de regel in werking is
- een gebied (in de fysieke leefomgeving) met een geometrie (van het centrumgebied)
- een gebiedsaanwijzing van het type functie – centrumgebied
  - een relatie tussen de juridische regel en de gebiedsaanwijzing
  - een relatie naar een locatie/gebied, in de fysieke leefomgeving, waar de functie voor geldt
- een activiteit – wonen
  - een relatie tussen de juridische regel en de activiteit
  - een relatie naar een locatie/gebied, in de fysieke leefomgeving, waar de activiteit voor geldt

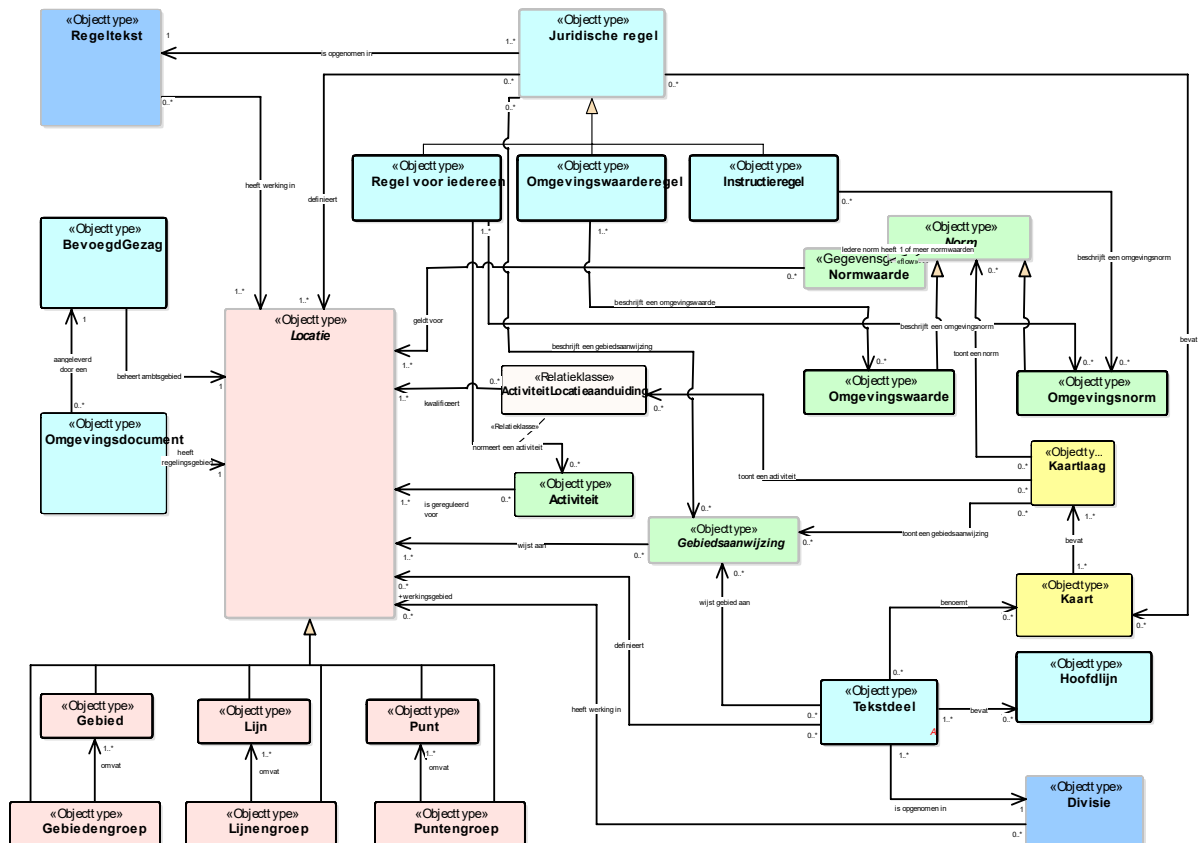

Er wordt in het CIMOW een verschil gemaakt tussen de activiteit met de naam 'wonen' en het woord 'wonen' dat voorkomt in de tekst van de juridische regel. Zo is ook het centrumgebied uit de tekst van de juridische regel een ander object dan de gebiedsaanwijzing van het centrumgebied.

2. Overzicht objecttypes

2.1 UML-verbeelding CIMOW

Onderstaand diagram geeft een overzicht van alle CIMOW-onderwerpen, zoals een activiteit, een Juridische regel of een functie. Alle gelijksoortige CIMOW-onderwerpen zijn een objecttype. Zo is een gebiedsaanwijzing van het Natura2000-gebied 'Oosterschelde' niet gelijk aan de gebiedsaanwijzing van de functie 'Bedrijven categorie 2', maar beide zijn wel een gebiedsaanwijzing en worden informatiekundig als gelijksoortig gezien.

Figuur 1: Objecttypen uit CIMOW

De donkerblauwe objecten (Regelttekst, Divisie) zijn domeinspecifieke objecten die verwijzen naar objecten uit een officiële publicatie. De lichtblauwe objecten (BevoegdGezag, Omgevingsdocument, Juridische regel, Hoofdlijn, Tekstdeel) zijn objecten die te maken hebben met de regeling van de officiële publicatie. De groene objecten (Norm, Omgevingswaarde, Omgevingsnorm, Gebiedsaanwijzing, Activiteit en Normwaarde) zijn objecten vanuit de regeling die op de kaart zichtbaar zijn. De lichtrode objecten zijn objecten die informatie bevatten over de geografische positie van andere objecten. De gele objecten (Kaart, Kaartlaag) zijn objecten die specifiek dienen voor het benoemen van kaarten.

Als een object een grijze rand heeft dan betekent dit dat het geen zelfstandig object is, maar een abstract object. Abstracte objecten worden wel gegevens over vastgelegd, maar zijn niet bij dat specifieke object terug te vinden (zo worden er wel gegevens vastgelegd over Norm, maar deze zullen altijd terug te vinden zijn bij ofwel de omgevingsnorm of de omgevingswaarde).

Uit de afbeelding is niet terug te zien dat een Omgevingsnorm één of meerdere normwaarden bevat, maar dit is wel terug te zien bij de kenmerken van Omgevingsnorm.

2.1.1 Toelichting op artikel-gestructureerde objecten

Artikel-gestructureerde objecten komen voor bij omgevingsdocumenten die regels bevatten, dit zijn bijvoorbeeld: een omgevingsplan, een omgevingsverordening, een algemene maatregel van bestuur (AMvB), een ministeriële regeling (MR) of een waterschapsverordening.

Een regeltekst is een artikel of een lid, en bevat één of meer Juridische regels. De regels beschrijven bepaalde objecttypes, zoals een activiteit of een omgevingswaarde. Juridische regels beschrijven echter bijvoorbeeld geen Hoofdlijn. Er loopt dan ook geen relatiesoort tussen een Juridische Regel en een Hoofdlijn.

Door in het diagram op de vorige pagina naar de relaties van de Juridische regels te kijken is goed te zien welke objecttypes wel of niet in de context van de regels kunnen voorkomen. Zo heeft een juridische regel drie verschijningsvormen, namelijk:

- Regel voor iedereen – te kiezen in het geval dat de juridische regel voor iedereen geldt;
- Instructieregel – te kiezen in het geval het een regel is bedoeld voor een ander bevoegd gezag;
- Omgevingswaarderegel – te kiezen in het geval een regel bedoeld is voor intern gebruik bij het bevoegd gezag;

Een regel voor iedereen kan een gebied aanwijzen (gebiedsaanwijzing) een activiteit duiden (activiteitaanduiding) of een omgevingsnorm (omgevingsnormaanduiding) duiden.

Een instructieregel kan een gebied aanwijzen of een omgevingsnorm duiden.

Een omgevingswaarderegel kan een omgevingswaarde duiden en een gebied aanwijzen.

2.1.2 Toelichting op vrijetekststructuur-objecten

Een tekstdeel duidt een specifiek deel vanuit de tekst waar informatie over vastgelegd dient te worden. Deze komt alleen voor indien het omgevingsdocument dat aangeleverd wordt niet artikel-gestructureerd is. Hiertoe mag dit omgevingsdocument ook geen juridische regels bevatten. Dit gebeurt bij bijvoorbeeld een omgevingsvisie, een projectbesluit, een instructie, een reactieve interventie of een programma.

Het tekstdeel is analoog aan de juridische regel in de zin dat deze verwijst naar een bepaald deel van het omgevingsdocument en hier specifieke objecten aan te koppelen zijn. In het tekstdeel staat de specifieke tekst zelf niet, want deze volgt uit de OP-standaard en wordt niet meegeleverd bij de OW-standaard.

Aan een tekstdeel zijn een of meerdere hoofdlijnen te koppelen, zo volgt bijvoorbeeld uit de tekst aan de rechterzijde dat er vijf perspectieven zijn, in dit geval zou het soort hoofdlijn een 'perspectief' zijn en de naam van de hoofdlijn 'Compacte stad' of 'Gezonde stad'.

PERSPECTIEVEN

De inhoudelijke kern van dit document bestaat

uit vijf perspectieven:

– Compacte stad

– Gezonde stad

– Inclusieve stad

– Circulaire stad

– Productieve stad

Deze perspectieven geven richting aan de

ambities van Rotterdam voor de fysieke leefomgeving en zorgen daarmee voor samenhang. Hiermee bieden de perspectieven

een 'kompas' voor keuzes en plannen

voor de

fysieke leefomgeving.

2.2 Objecttype Regeltekst

Naam	Regeltekst
Definitie	Regeltekst is de kleinste zelfstandige eenheid van bij elkaar horende Juridische regels in een tekst met artikelstructuur, zijnde een artikel of lid.
Toelichting	<p>In het domein Omgevingswet worden juridische regels vastgelegd door middel van juridische tekst. Dit afgebakende stuk tekst met bij elkaar behorende regels heet Regeltekst. De afbakening is bij de Omgevingswet altijd een artikel of een lid. De regeltekst bevat de inhoud van een artikel of lid. Deze inhoud is breder dan de tekst, daarom heeft een Regeltekst ook meer kenmerken dan alleen tekst.</p> <p>In spreektaal: een groep van bij elkaar behorende regels heeft een werkingsgebied. Informatiekundig: een Regeltekst (artikel of lid) heeft een kenmerk 'werkingsgebied', en dit kenmerk is een verwijzing naar een (of meer) Locatie(s). De regels die in de Regeltekst zijn opgenomen hebben werkingskracht in het werkingsgebied van de regeltekst.</p> <p>Het is mogelijk om te verwijzen naar een Regeltekst. Daarom heeft een Regeltekst een identificatie.</p> <p>De regeltekst vindt zijn oorsprong in het OP-domein. De regeltekst in dit informatiemodel beschouwt het Artikel en het Lid uit het OP-domein, vanuit het perspectief van het OW-domein (en is in deze een «view»² op het OP-domein). Oftewel, de informatie van het Artikel of Lid uit het OP-domein, beperkt tot de kenmerken voor zover deze voor het OW-domein relevant zijn, en indien nodig aangevuld met OW-specifieke kenmerken.</p>
Constraint(s)	<p>{ 1 type Juridische regel per Regeltekst } Een afspraak voor bevoegd gezagen aangaande het schrijven van regelteksten. Het effect ervan op de informatie is dat alle regels in een regeltekst altijd van dezelfde soort zijn. Ofwel een Regel voor iedereen, ofwel een Omgevingswaarde regel ofwel een Instructieregel. Het is verplicht een juridische regel mee te leveren bij een Regeltekst.</p> <p>{ indien gebruik gemaakt wordt van Leden, niet verwijzen naar Artikel } Indien er een Regeltekst is van een bepaald Lid, dan mag er niet verwezen worden naar de Regeltekst van het Artikel dat hetzelfde Lid bevat. Er dient een keuze gemaakt te worden voor ofwel het annoteren op Lid-niveau of op Artikelniveau. Het bevoegd gezag hoeft niet consequent altijd op Lid te annoteren als er Leden worden aangeleverd, het is toegestaan dit op Artikelniveau te doen, maar dan mag er niet naar de Leden verwezen worden.</p>
Herkomst	OP-domein

2.3 Objecttype Juridische regel

Naam	Juridische regel
-------------	------------------

---

² Een «view», zoals gedefinieerd in het metamodel voor informatiemodellen (versie 1.0): Een groepering van objecttypen die gespecificeerd zijn in een extern informatiemodel en vanuit het perspectief van het eigen informatiemodel inzicht geeft welke gegevens van deze objecttypen relevant zijn binnen het eigen informatiemodel.

Definitie	De beschrijving van een regel met juridische werkingskracht.
Toelichting	<p>Met een juridische regel wordt niet (alleen) de tekst van de regel bedoeld, maar regel als geheel. Deze bestaat o.a. uit tekst, wat hét centrale deel is van een juridische regel, maar de juridische regel heeft ook andere kenmerken, zoals bijvoorbeeld een idealisatie en een locatieaanduiding. Deze worden beschreven in het volgende hoofdstuk.</p> <p>Regels gelden voor een bepaalde specifieke locatie(s) in de fysieke leefomgeving, of voor een heel grondgebied een bevoegd gezag. De regels verwijzen naar deze locaties, deze verwijzing heet: locatieaanduiding. De locatie van een juridische regel kan afwijken van de activiteit, norm of gebiedsaanwijzing die gedaan wordt. In dat geval wordt daarmee gezegd: deze regel geldt voor deze locatie, en heeft nog een informatieobject dat een andere locatie heeft. Bijvoorbeeld: "In de buitenzone van het stiltegebied geldt de norm conform de GIO 'buitenzone' en in de binnenzone geldt de norm conform de GIO 'binnenzone'." In dit geval zijn er twee normen die gesteld worden met andere locaties (buitenzone en binnenzone) dan de juridische regel (stiltegebied). Tevens kan een bevoegd gezag er voor kiezen om de juridische regel voor het gehele grondgebied geldig te laten zijn. De locatieaanduiding van een juridische regel bepaalt waar een regel werking heeft (werkingsgebied) en wanneer een regel relevant is (c.q. een raadpleger een bepaalde regel te zien krijgt in het DSO-LV).</p> <p>Ad. veelal. Er zijn ook regels <i>zonder</i> een relatie naar een informatiekundige activiteit, norm, of gebiedsaanwijzing. Dit is bijvoorbeeld zo bij begripsbepalingen, maar kan ook voorkomen bij normstellende regels.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een begripsbepaling geeft aan wat er onder een bepaald begrip of term wordt verstaan. Zo'n begripsbepaling staat op zichzelf, maar wordt wel gezien als een juridische regel. Deze beschrijft echter niet een activiteit, en/of norm en/of functie en en/of beperkingengebied en heeft hier dan ook geen relatie naar toe. - Een normstellende regel kan het in de juridische tekst wel over bijvoorbeeld een activiteit hebben, maar het daarbij laten door de activiteit informatiekundig niet (expliciet) aan te geven. Er is dan geen informatiekundig activiteit gecreëerd en daar kan dan natuurlijk ook niet naar verwezen worden via een relatie. Informatiekundig is er dan <u>alleen</u> sprake van een juridische regel. Een voorbeeld van zo'n normstellende regel zonder een expliciete verwijzing naar informatiekundige activiteit is: "Er geldt een algemeen rookverbod in de openbare ruimtes binnen het centrumgebied van Groningen". <p>Een juridische regel wordt altijd opgesteld in de context van andere juridische regels. Deze context is altijd van belang bij het juridisch interpreteren van de regel(s). Lees daarom altijd ook het artikel.</p>
Abstract	<p>Ja</p> <p>Dit betekent dat dit modelement niet op zichzelf bestaat, maar dat het altijd een van de volgende drie typen regels betreft: Regels voor iedereen, Instructieregel en Omgevingswaarderegel.</p>

2.4 Objecttype Regel voor iedereen

Naam	Regel voor iedereen
Definitie	Een Juridische regel die voor een ieder relevant is of relevant kan zijn.

Toelichting Het betreft hier een algemeen geldende regel met directe werking voor eenieder. Anders gezegd, deze regels gelden voor eenieder in Nederland, inclusief voor de bevoegde gezagen zelf.

2.5 Objecttype Instructieregel

Naam Instructieregel

Definitie De beschrijving van een juridische regel die een instructie is voor een extern omgevingsdocument of een orgaan.

Toelichting Het betreft hier juridische regel die instructie geeft aan andere overheden, gericht op externe omgevingsdocumenten, of een taakuitoefening.

Een ander omgevingsdocument is bijvoorbeeld een Omgevingsplan, Omgevingsverordening en Waterschapsverordening.

Een taakuitoefening is voor bijvoorbeeld een gemeentebestuur of een wildbeheereenheid.

Een instructieregel is alleen gericht op een Omgevingsnorm of een Gebiedsaanduiding, zoals een Functie of een Beperkingengebied (en eventueel meerdere).

2.6 Objecttype Omgevingswaarderegel

Naam Omgevingswaarderegel

Definitie De beschrijving van een juridische regel gericht op een gestelde omgevingswaarde.

Toelichting Het betreft hier een juridische regel die verplichtingen oplegt aan het bevoegd gezag dat deze regel opstelt.

Een omgevingswaarderegel is alleen gericht op een Omgevingswaarde (eventueel meerdere).

2.7 Objecttype Activiteit

Naam Activiteit

Definitie Een activiteit is ieder menselijk handelen waarbij, of menselijk nalaten waardoor een verandering of effect in de fysieke leefomgeving wordt of kan worden bewerkstelligd.

Toelichting Bijvoorbeeld: het lozen van afvalwater, het bouwen van hoogbouw, het exploiteren van een jachthaven.

Het objecttype activiteit is een typering van alle activiteiten die bijvoorbeeld een initiatiefnemer kan uitvoeren in de leefomgeving. Er wordt geen specifieke activiteit bedoeld die een specifieke initiatiefnemer voornemens is om uit te voeren, maar het type activiteit waarover regels opgesteld zijn.

Juridische bron De juridische bron van een activiteit is altijd de regeling waar deze in is benoemd. De specifieke juridische bron is ieder artikel dat verwijst naar de activiteit middels de relatie .

2.8 Objecttype Omgevingswaarde

Naam	Omgevingswaarde
Definitie	Een norm die voor (een onderdeel van) de fysieke leefomgeving de gewenste staat of kwaliteit, de toelaatbare belasting door activiteiten en/of de toelaatbare concentratie of depositie van stoffen als beleidsdoel vastlegt.
Toelichting	<p>Bijvoorbeeld: streefwaarden of maximaal toelaatbare waarden voor luchtkwaliteit, kwaliteit van oppervlaktewater, grondwater of zwemwater. Alle omgevingswaarden hebben als herkomst omgevingsdocumenten.</p> <p>Omgevingswaarden worden uitgedrukt in meetbare of berekenbare eenheden of anderszins in objectieve termen. Een omgevingswaarde is bindend voor de overheid die de omgevingswaarde heeft vastgesteld en heeft geen rechtstreekse werking voor anderen. Omgevingswaarden zijn een concretisering van de maatschappelijke doelen die met de Omgevingswet worden nagestreefd. Zij hebben betrekking op de hoedanigheid en eigenschappen van de fysieke leefomgeving (de staat, kwaliteit of inrichting van de omgeving). Omgevingswaarden dienen als referentiekader bij de inzet van instrumenten en bevoegdheden van de overheid.</p> <p>De Omgevingswaarde is niet de regel zelf. De regel beschrijft wat er juridisch geldt voor dit object. De juridische tekst waarin dit object genoemd is, is te vinden in de juridische regel, en niet in dit object.</p>

2.9 Objecttype Omgevingsnorm

Naam	Omgevingsnorm
Definitie	Een norm over de fysieke leefomgeving die in een kwantitatieve of kwalitatieve waarde wordt uitgedrukt en geen omgevingswaarde is.
Toelichting	<p>Bijvoorbeeld: maximum bouwhoogte, maximum aantal parkeerplaatsen, maximum geluidbelasting, maximum aantal bezoekers</p> <p>Alle omgevingsnormen hebben als herkomst omgevingsdocumenten.</p> <p>De Omgevingsnorm is niet de regel zelf. De regel beschrijft wat er juridisch geldt voor dit object. De juridische tekst waarin dit object genoemd is, is te vinden in de juridische regel, en niet in dit object.</p>

2.10 Objecttype Norm

Naam	Norm
Definitie	Een omgevingswaarde of een omgevingsnorm, met een normatief karakter, die beschreven worden middels normwaarden.
Toelichting	<p>Een norm kan bestaan uit meerdere normwaarden, die dan veelal afzonderlijk gelden voor aparte gebieden. Bijvoorbeeld: de norm maximum bouwhoogte bestaat uit twee normwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • maximum bouwhoogte 10 meter geldt voor een aantal locaties; • maximum bouwhoogte 12 meter geldt voor een aantal andere locaties. <p>Een juridische regel geeft de norm als geheel werkingskracht (niet de individuele normwaarden).</p>

De Omgevingswet kent ook normstellende regels in bredere zin, welke niet als een omgevingswaarde of omgevingsnorm zijn opgenomen, maar enkel als een juridische regel met een omschrijving in tekst.

Abstract

Ja.

Dit betekent dat dit modelement niet op zichzelf bestaat, maar dat het altijd een Omgevingswaarde of een Omgevingsnorm betreft.

2.11 Objecttype Functie

Naam

Functie

Definitie

Het gebruiksdoel of de bijzondere eigenschap die een onderdeel van de fysieke leefomgeving op een bepaalde locatie heeft.

Toelichting

Voorbeeld: centrumgebied, bedrijventerrein.

In spreektaal: een gebied heeft een functie.

Informatiekundig: een functie is een zelfstandig informatieobject dat via een verwijzing een gebied aanwijst.

De functie is niet de regel zelf. De regel beschrijft wat er juridisch geldt voor dit object. De juridische tekst waarin dit object genoemd is, is te vinden in de juridische regel, en niet in dit object.

Label

Functies

2.12 Objecttype Beperkingengebied

Naam

Beperkingengebied

Definitie

Een bij of krachtens de wet aangewezen gebied waar, vanwege de aanwezigheid van een werk of object, regels gelden over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor dat werk of object.

Toelichting

Voorbeeld: een luchthaven, een spoorweg of een snelweg, een waterstaatswerk.

Op de weg geldt bijvoorbeeld een snelheidsbeperking of een inhaalverbod. De regels hieromtrent zijn vaak landelijk vastgesteld, maar de gebieden waarvoor deze regels gelden worden lokaal aangewezen.

In spreektaal: een gebied is een beperkingengebied.

Informatiekundig: een beperkingengebied is een zelfstandig informatieobject, welke een gebied aanwijst, via een verwijzing ernaartoe.

Het beperkingengebied is niet de regel zelf. De regel beschrijft wat er juridisch geldt voor dit object. De juridische tekst waarin dit object genoemd is, is te vinden in de juridische regel, en niet in dit object.

Label

Beperkingengebieden

2.13 Objecttype Gebiedsaanwijzing

Naam

Gebiedsaanwijzing

Definitie

Een door regels of beleid aangewezen gebied.

Toelichting

Voorbeeld: bebouwde kom.

In spreektaal: dit gebied is aangewezen als bebouwde kom en dit is de functie van dit gebied. Informatiekundig: een aangewezen gebied met de naam bebouwde kom heeft een locatieaanduiding naar een locatie/gebied. Deze locatieaanduiding is een verwijzing, omdat dezelfde locatie ook in de context van een andere aangewezen gebied, of in de context van andere regels, aangewezen of aangeduid kan worden.

Abstract

Ja.

Dit betekent dat dit modelement niet op zichzelf bestaat, maar dat het altijd een specifiek type Gebiedsaanwijzing betreft.

2.14 Objecttype Bodem

Naam	Bodem
Definitie	Een aangewezen gebied gericht op de bescherming van de bodemkwaliteit.
Toelichting	Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Bodem bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.
Label	Bodemgebiedsaanwijzingen

2.15 Objecttype Defensie

Naam	Defensie
Definitie	Een aangewezen gebied gericht op de effecten, de bescherming en het tegengaan van verstoring van militaire gebieden en objecten.
Toelichting	Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Defensie bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.
Label	Defensiegebiedsaanwijzingen

2.16 Objecttype Energievoorziening

Naam	Energievoorziening
Definitie	Een aangewezen gebied gericht op de bescherming en bevordering van de energievoorziening.
Toelichting	Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Energievoorziening bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.
Label	Energievoorzieninggebiedsaanwijzingen

2.17 Objecttype Erfgoed

Naam	Een aangewezen gebied gericht op de bescherming van cultureel erfgoed.
Definitie	Object dat machineleesbaar maakt dat een gebied is aangewezen door regels of beleid, gericht op de bescherming van cultureel erfgoed.
Toelichting	Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Erfgoed bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.

Label Erfgoedgebiedsaanwijzingen

2.18 Objecttype Externe veiligheid

Naam Externe veiligheid

Definitie Een aangewezen gebied gericht op het waarborgen van de veiligheid.

Toelichting Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Externe veiligheid bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.

Label Externeveiligheidsgebiedsaanwijzingen

2.19 Objecttype Geluid

Naam Geluid

Definitie Een aangewezen gebied gericht op het tegengaan van geluidhinder.

Toelichting Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Geluid bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.

Label Geluidgebiedsaanwijzingen

2.20 Objecttype Geur

Naam Geur

Definitie Een aangewezen gebied gericht op het tegengaan van geurhinder.

Toelichting Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Geur bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.

Label Geurgebiedsaanwijzingen

2.21 Objecttype Landschap

Naam Landschap

Definitie Een aangewezen gebied gericht op de bescherming en de ontwikkeling van het landschap vanuit ander perspectief dan natuur en erfgoed.

Toelichting Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Landschap bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.

Label Landschapgebiedsaanwijzingen

2.22 Objecttype Leiding

Naam	Leiding
Definitie	Een aangewezen gebied gericht op het waarborgen van de goede staat en instandhouding van leidingen.
Toelichting	Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Leiding bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.
Label	Leidinggebiedsaanwijzingen

2.23 Objecttype Lucht

Naam	Lucht
Definitie	Een aangewezen gebied gericht op de bescherming van de kwaliteit van de buitenlucht.
Toelichting	Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Lucht bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.
Label	Luchtgebiedsaanwijzingen

2.24 Objecttype Mijnbouw

Naam	Mijnbouw
Definitie	Een aangewezen gebied gericht op het kunnen verrichten van mijnbouwactiviteiten.
Toelichting	Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Mijnbouw bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.
Label	Mijnbouwgebiedsaanwijzingen

2.25 Objecttype Natuur

Naam	Natuur
Definitie	Een aangewezen gebied gericht op de bescherming van natuur en landschap.
Toelichting	Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Natuur bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.
Label	Natuurgebiedsaanwijzingen

2.26 Objecttype Recreatie

Naam	Recreatie
Definitie	Een aangewezen gebied gericht op de beheersing en ontwikkeling van recreatie.
Toelichting	Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Recreatie bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.

2.27 Objecttype Ruimtelijk gebruik

Naam	Ruimtelijk gebruik
Definitie	Een aangewezen gebied gericht op vormen van ruimtelijk gebruik (die niet onder een van de andere Gebiedsaanwijzingtypen te vatten zijn).
Toelichting	Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Ruimtelijk gebruik bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.
Label	Ruimtelijkgebruikgebiedsaanwijzingen

2.28 Objecttype Verkeer

Naam	Verkeer
Definitie	Een aangewezen gebied gericht op beheer, onderhoud en ontwikkeling van verkeer en mobiliteit.
Toelichting	Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Verkeer bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.
Label	Verkeergebiedsaanwijzingen

2.29 Objecttype Water en watersysteem

Naam	Water en watersysteem
Definitie	Een aangewezen gebied gericht op het beheer van water en watersystemen.
Toelichting	Voorbeelden zijn te vinden in de stelselcatalogus aangezien de verschillende groepen die gekozen kunnen worden onder Water en watersysteem bijgehouden worden in de Stelselcatalogus.
Label	Waterenwatersysteemgebiedsaanwijzingen

2.30 Objecttype Locatie

Naam	Locatie
Definitie	De locatie beschrijft de ruimtelijke dimensie of ruimtelijke afbakening van een regel of van een objecttype die in de regel beschreven wordt.
Toelichting	<p>De naam Locatie is gekozen omdat het in het informatiemodel om de locatie gaat, en niet alleen over de rol die de locatie speelt in relatie tot de regeltekst, zijnde het werkingsgebied van het artikel of lid. De Locatie wordt immers ook gebruikt en beschouwd vanuit een Juridische regel, een activiteit, een functie, of een normwaarde en vanuit dit oogpunt is de Locatie geen werkingsgebied. De term werkingsgebied is voorbehouden aan de relatie van regeltekst naar locatie. Veelal wordt de rol die de Locatie speelt in relatie tot de objecttypen de locatieaanduiding genoemd. In het geval dat een locatie rechtstreeks wordt geduid via een bevoegd gezag gaat dit over het ambtsgebied van het bevoegd gezag.</p> <p>Een Locatie wordt altijd eerst gedefinieerd vanuit een Juridische regel of Tekstdeel. Hierna, of tegelijk, word een Locatie ook gebruikt als locatieaanduiding vanuit de objecttypes die hier vanuit worden beschreven.</p> <p>Informatiekundig worden de Juridische regel en de Locatie als twee, apart te beheren, informatiekundige eenheden gezien. Dit maakt het mogelijk om dezelfde Locatie te gebruiken in verschillende regels en in bijvoorbeeld verschillende activiteiten, mits bewust dezelfde Locatie wordt bedoeld. Als de Locatie wijzigt, dan wijzigt de Juridische regel niet. De regel bevat immers alleen een verwijzing naar een Locatie. Deze twee bij elkaar in samenhang wijzigen uiteraard wel als de Locatie wijzigt</p> <p>Het is mogelijk om dezelfde locatie te gebruiken in meerdere regels. Dit kan gewenst zijn als de locatieaanduiding van elk van deze regels tegelijk mee moet wijzigen als de locatie verandert. Een verandering is bijvoorbeeld wanneer een geometrie verandert, of als er een nieuw Gebied toegevoegd wordt aan een Gebiedengroep. Het kan gewenst zijn dat de regels meebewegen met de uitbreiding, maar het kan ook ongewenst zijn. Het is daarom ook mogelijk om juist aparte locaties te gebruiken die een gelijke geometrische afbakening kennen. Dit kan nodig zijn wanneer de geometrische afbakening van een regel juist niet mee mag veranderen als de locatie hiervan moet wijzigen vanuit een andere regel. Zo kunnen er bijvoorbeeld 10 verschillende regels tegelijkertijd geldig zijn, op evenzoveel geometrisch afgebakende locaties, waarbij de locaties exact dezelfde geometrie hebben, en geïnspireerd zijn op exact dezelfde fysieke locatie. Toch is er dan juridisch gezien sprake van 10 verschillende locaties.</p>
Abstract	<p>Ja.</p> <p>Dit betekent dat dit modelement niet op zichzelf bestaat, maar dat het altijd een Gebied, Gebiedengroep, Lijn, Lijnengroep, Punt of Puntengroep betreft.</p>

2.31 Objecttype Gebied

Naam	Gebied
Definitie	Een op zichzelf staande geometrisch afgebakende 'ruimte' in de fysieke leefomgeving.
Toelichting	De geometrische afbakening is juridisch van aard. Het is één van de verschijningsvormen van locatie en verwijst altijd (naar) een geometrie.

Bijvoorbeeld: het kustfundament van Nederland, het Natuurnetwerk, Centrumgebied, het perceel aan de Oude Markt in Enschede, of een naamloos gebied. Een Gebied mag naamloos zijn.

Een gebied wordt gezien als een zelfstandig object, die bij zelfstandig besluit kan wijzigen (bijvoorbeeld een andere beschrijving of een andere geometrie kan krijgen).

Het gebied is in de basis juridisch van aard, maar kan wel geïnspireerd zijn op een fysiek gebied in de werkelijkheid, of op een andere virtuele afbakening, zoals van een perceel, maar is daarmee niet hetzelfde. In het geval van een perceel is het gebied ontleent aan de basisregistratie Kadaster.

De termen gebied en locatie en werkingsgebied worden in de spreektaal nog wel eens door elkaar heen gebruikt. Vanuit de context van een regel wordt er altijd bedoeld een werkingsgebied, welke een locatie is. Deze locatie is dan meestal een gebied, maar kan ook een Gebiedengroep zijn, bestaande uit meerdere gebieden, die samen tegelijk worden beschouwd.

Een gebied is een locatie en kan dus als werkingsgebied of als locatieaanduiding gekozen worden.

2.32 Objecttype Gebiedengroep

Naam	Gebiedengroep
Definitie	Een groep of verzameling van bij elkaar behorende gebieden.
Toelichting	<p>De Gebiedengroep is bedoeld voor gebieden die logischerwijs bij elkaar horen, zodat er naar de groep als geheel verwezen kan worden. De gebieden zijn de betekenisvolle dingen waar het om gaat, en een Gebiedengroep groepeerde deze slechts. Gebieden bevatten dan ook alleen gebieden, en geen andere Gebiedengroepen.</p> <p>De Gebiedengroep biedt hiernaast ook voordelen voor beheer, als modelmatige constructie die het mogelijk maakt om de gebieden, waar het om gaat, te groeperen en onder te brengen onder één Locatie, met desgewenst één noemer, zodat er naar de groep als geheel verwezen kan worden. De Gebiedengroep is uit te breiden, waarbij de locatieaanduiding van de regel naar dezelfde Gebiedengroep kan blijven wijzen, oftewel hetzelfde kan blijven. Let wel, als er een gebied toegevoegd wordt aan een Gebiedengroep, dan gelden de regels die als werkingsgebied deze Gebiedengroep hebben, (pas) vanaf dat moment ook voor het toegevoegde gebied. De Gebiedengroep is daarom, in principe, bedoeld als een locatie die door één bevoegd gezag beheerd wordt.</p> <p>Een Gebiedengroep is een locatie en kan dus als werkingsgebied of als locatieaanduiding gekozen worden.</p>

2.33 Objecttype Punt

Naam	Punt
Definitie	Een op zichzelf staande geometrisch 'afgebakende' punt in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving.

Toelichting Bijvoorbeeld: een punt waar een bepaalde waarde voor geluid wordt nagestreefd.

Een Punt volgt dezelfde beheerlogica zoals beschreven bij Locatie.

2.34 Objecttype PuntenGroep

Naam PuntenGroep

Definitie Een groep of verzameling van bij elkaar behorende punten.

Toelichting De punten zijn gegroepeerd voor een bepaald doel, te weten om samen één locatie vormen, welke als zodanig gebruikt kan worden.
Bijvoorbeeld: een wolk van bij elkaar behorende punten waar een bepaalde waarde voor geluid wordt nagestreefd.

Een PuntenGroep volgt dezelfde beheerlogica zoals beschreven bij Locatie en bij GebiedenGroep.

2.35 Objecttype Lijn

Naam Lijn

Definitie Een op zichzelf staande geometrisch 'afgebakende' lijn in een virtuele weergave van de fysieke leefomgeving.

Toelichting Bijvoorbeeld: een lijn waar het hart van een te beschermen gasleiding ligt.

Een lijn kan bestaan uit één rechte lijn tussen twee punten, oftewel een lijnsegment genoemd. Maar een lijn hoeft niet perse zo eenvoudig te zijn. Het mag ook bijvoorbeeld een aantal lijnsegmenten zijn die tezamen halve cirkel vormen.

Een Lijn volgt dezelfde beheerlogica zoals beschreven bij Locatie.

2.36 Objecttype LijnenGroep

Naam LijnenGroep

Definitie Een groep of verzameling van bij elkaar behorende lijnen.

Toelichting De lijnen zijn gegroepeerd voor een bepaald doel, te weten om samen één locatie vormen, welke als zodanig gebruikt kan worden.
Bijvoorbeeld: een verzameling van bij elkaar behorende lijnen waar een geluidsnorm nagestreefd wordt.

Een LijnenGroep volgt dezelfde beheerlogica zoals beschreven bij Locatie en bij GebiedenGroep.

2.37 Objecttype Divisie

Naam Divisie

Definitie De kleinste zelfstandig beheerde eenheid van tekst in een instrument met een Vrijetekststructuur.

Toelichting De Divisie vindt zijn oorsprong in het OP-domein, waar de Divisie een onderdeel is van een omgevingsdocument is met een vrije tekststructuur. Denk bij een Divisie aan de onderdelen van omgevingsvisie of een

projectbesluit, of uit andere typen besluiten. In een omgevingsvisie staat beleid, teksten in projectbesluit en andere besluiten zullen over het algemeen gericht zijn op realisatie (beoogde realisatie).

De Divisie vormt de koppeling met het OP-domein. Informatie in CIMOW die gekoppeld is aan de Divisie, is in het OP-domein terug te vinden rondom de Divisie aldaar.

Een Divisie bevat een of meerdere Tekstdelen (zie volgend objecttype), maar in dit informatiemodel is dit een relatie van een Tekstdeel naar een Divisie³.

De Divisie in dit informatiemodel beschouwd de Divisie uit het OP-domein, vanuit het perspectief van het OW-domein (een «view»⁴ op het OP-domein). Oftewel, de informatie van de Divisie in CIMOW beperkt zich tot alleen die kenmerken uit het OP-domein die voor het OW-domein relevant zijn, en is indien nodig aangevuld met OW-specifieke kenmerken.

Een Divisie bevat nooit Juridische Regels. Juridische Regels zitten altijd in een Regeltekst.

2.38 Objecttype Tekstdeel

Naam	Tekstdeel
Definitie	De beschrijving, oftewel inhoud, van een beleids- of realisatietekst.
Toelichting	Een of meer Tekstdelen komen voor in een juridische tekst c.q. een Formele Divisie en zijn hier een onderdeel van.

Een voorbeeld van een Tekstdeel uit de Nationale Omgevingsvisie: "Onze steden en dorpen zijn aangenaam en vitaal. Ons platteland is productief en aantrekkelijk. Een land met uitstekende bereikbaarheid, waar door allerlei innovaties iedereen zich soepel kan verplaatsen, met zo min mogelijk schadelijke uitstoot en overlast. Waar locaties voor wonen en werken zorgvuldig zijn gekozen zodat onnodige mobiliteit wordt voorkomen. Waar we voldoende ruimte hebben om te kunnen bewegen, ontmoeten, ontspannen en tot onszelf te komen. Waar de natuur floreert. Een gezond, schoon klimaatbestendig land, met veel ruimte voor groen en water. Een veilig land, beschermd tegen overstromingen en andere gevaren. Waar een goede balans is tussen gebouwde omgeving en open landschap, tussen natuur en cultuur, tussen land en water. Een land dat openstaat voor verandering, en waar de kracht van zijn traditie, cultuur en identiteit wordt weerspiegeld in de inrichting van de leefomgeving."

Het tekstdeel is altijd opgenomen in een Divisie. In één Divisie kunnen één of meerdere Tekstdelen zijn opgenomen. Tekstdeel is met een tekstuele bril op een onderdeel/deel van de gehele tekst die in een Divisie is opgenomen. Deze tekst kan qua inhoud over van alles gaan, daarom is er gekozen voor een meer algemene term. Waar het Tekstdeel inhoudelijk over gaat is te zien aan de hoofdlijnen.

Een Tekstdeel zoals bedoeld in de context van een vrije tekst bevat nooit Juridische Regels, zoals bedoeld in een Regeltekst.

---

³ Vanwege afspraak en best practise dat een domein specifiek informatiemodel naar een generiek wijst model, niet andersom.

⁴ Een «view», zoals gedefinieerd in het metamodel voor informatiemodellen (versie 1.0): Een groepering van objecttypen die gespecificeerd zijn in een extern informatiemodel en vanuit het perspectief van het eigen informatiemodel inzicht geeft welke gegevens van deze objecttypen relevant zijn binnen het eigen informatiemodel.

2.39 Objecttype Hoofdlijn

Naam	Hoofdlijn
Definitie	Relevant onderdeel dat gaat over de kwaliteit, ontwikkeling of staat van het beleid voor de fysieke leefomgeving.
Toelichting	<p>Een hoofdlijn kan bijvoorbeeld een ambitie zijn zoals: de gezonde stad; de circulaire stad; klimaatbestendige delta, duurzame energiehuishouding.</p> <p>Veelal betreft de hoofdlijn een uitdrukking van beleid, waarin een ambitie, perspectief, doel, opgave, toekomstperspectief, prioriteiten of beleidskeuze wordt aangegeven.</p>

2.40 Objecttype Kaart

Naam	Kaart
Definitie	Ruimtelijke weergave van een specifiek onderdeel van een beleid of realisatie, ter ondersteuning van het goed in beeld brengen van dit specifieke onderdeel.
Toelichting	<p>Bijvoorbeeld: de kaart van een Natuurgebied, of van de Deltawerken. Het onderdeel kan een doorsnede zijn over meerdere tekstdelen heen.</p> <p>Het betreft hier niet de in het omgevingsdocument opgenomen gevisualiseerde kaart zelf, maar de te representeren informatie – objecttypen die in CIMOW zijn beschreven – die relevant zijn voor dit onderdeel van het beleid en gepresenteerd kunnen worden in de vorm van een kaart. Dit objecttype wordt kaart genoemd Kaart, omdat deze in de tekst wordt aangeduid als kaart. Een kaart beperkt zich tot een bepaald gebied, ook wel kaartuitsnede genoemd (Engels: ‘map extent’ als ‘bounding box’).</p>

2.41 Objecttype Kaartlaag

Naam	Kaartlaag
Definitie	Het objecttype Kaartlaag is een thematische laag waarmee een kaart opgebouwd wordt.
Toelichting	Het doel van het object Kaartlaag is om te zorgen dat een kaart opgebouwd kan worden met symbolen gekozen door het bevoegd gezag.

2.42 Objecttype BevoegdGezag

Naam	BevoegdGezag
Definitie	Een instantie die bevoegd is om regelgeving te definiëren.
Toelichting	Deze is altijd een van de volgende: een ministerie, een provincie, een gemeente of een waterschap.

2.43 Objecttype Omgevingsdocument

Naam	Omgevingsdocument
Definitie	Een document dat een bevoegd gezag aanlevert in het domein van de Omgevingswet.
Toelichting	Deze is toegevoegd om gegevens over het omgevingsdocument mee te leveren in de keten van plan tot publicatie. Bijvoorbeeld: Omgevingsplan Zaltbommel, of Provinciale Verordening Utrecht.

2.44 Objecttype Pons

Naam	Pons
Definitie	Pons is het object voor het omgevingsplan waarmee het bevoegd gezag aangeeft dat een of meer delen van een bestemmingsplan dat in de overbruggingsfunctie van DSO-LV aanwezig is, niet langer geldig zijn en dat er voor zorgt dat de overbruggingsfunctie van DSO-LV dat deel niet meer toont.
Toelichting	Deze is toegevoegd om bevoegde gezagen de mogelijkheid te geven over wat niet meer getoond wordt in het DSO-LV.

3. Overzicht kenmerken

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van alle onderkende kenmerken van de in de vorige bladzijden genoemde objecttypes. Deze kenmerken zijn gemodelleerd als attribuutsoorten, gegevensgroepen en relaties. Verder is van elk kenmerk het datatype aangegeven (in geel, en zijn verder uitgelegd in 3.10.1).

De objecttypen zijn gegroepeerd per bij elkaar horende objecttypen, vaak herkenbaar aan dezelfde kleur.

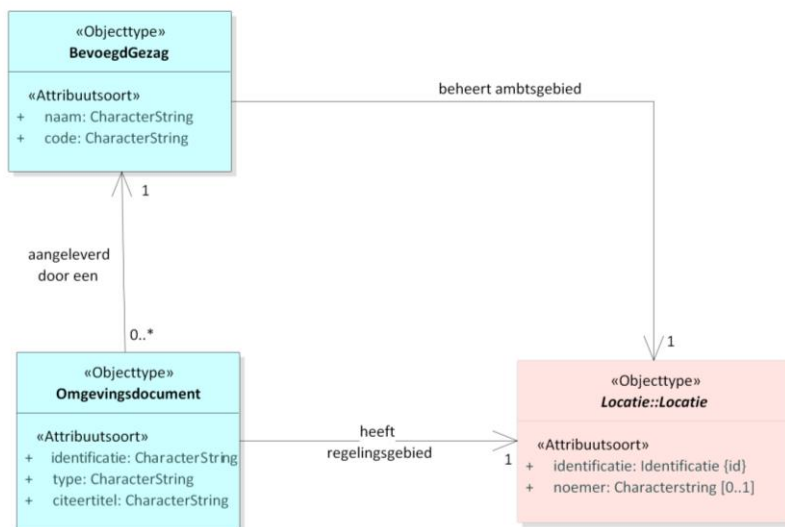
3.1 Toelichting juridische kenmerken en verplichte informatie

Van alle beschreven kenmerken waarvan gegevens wordt bijgehouden is in dit informatiemode aangegeven of deze juridisch van aard zijn. Dit kan zijn Ja of Nee.

Dit wordt bijvoorbeeld aangegeven bij het kenmerk 'Naam' van een Activiteit. De oorsprong hiervan is te vinden in welke informatie juridisch opgenomen kan worden in de regelgeving rondom het bekendmaken van omgevingsdocumenten van de Omgevingswet. Deze informatie is aldaar aanwezig. Als deze informatie daar verplicht is, dan is deze informatie in dit CIMOW ook verplicht. Als deze informatie daar optioneel is, dan is deze informatie in dit CIMOW ook optioneel. Aanvullend kent dit CIMOW andere verplichte velden, die niet vanuit de juridische insteek verplicht zijn, maar welke wel altijd aanwezig (moet) zijn als informatie in het domein van de Omgevingswet⁵.

3.2 Context

Dit deel is toegevoegd aan het CIMOW om ook gegevens over de context zichtbaar te maken. Hier is toegevoegd 'BevoegdGezag' en 'Omgevingsdocument' zodat de gehele keten van plan tot publicatie over deze gegevens beschikt.

⁵ Voor gegevens die juridisch niet verplicht zijn maar informatiekundig wel: dit betekent niet perse dat deze informatie via het bekendmakingsproces van de LVBB moet worden geleverd, maar het is wel de bedoeling dát deze informatie wordt geleverd. De toewijzing van de verantwoordelijkheid van leveren is niet aan CIMOW.

3.2.1 Objecttype Omgevingsdocument

Attribuutsoort identificatie

Naam	identificatie
Definitie	De unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is.
Formaat	Identificatie
Herkomst	OP

Attribuutsoort type

Naam	Type
Definitie	Het type omgevingsdocument dat aangeleverd wordt. (Bijvoorbeeld: omgevingsplan of omgevingsverordening.)
Formaat	CharacterString
Herkomst	OP

Attribuutsoort citeertitel

Naam	Citeertitel
Definitie	De wijze waarop het omgevingsdocument genoemd wordt; bijvoorbeeld: Omgevingsplan Amsterdam.
Formaat	CharacterString
Herkomst	OP

Relatiesoort heeft regelingsgebied

Naam	heeft regelingsgebied
Definitie	Een omgevingsdocument heeft een regelingsgebied, het gebied waar de gehele regeling regels over stelt.
Gerelateerd objecttype	Locatie
Toelichting	Een regelingsgebied wordt expliciet meegeleverd met een aanlevering vanuit IMOW. In IMOW is dit een objecttype, in het CIMOW wordt dit gezien als relatie tussen het omgevingsdocument en de locatie.
Relatie rol	locatieaanduiding

Relatiesoort aangeleverd door een

Naam	aangeleverd door een
Definitie	Het bevoegd gezag dat een bepaald omgevingsdocument aanlevert
Gerelateerd objecttype	Bevoegd gezag
Toelichting	Een omgevingsdocument wordt aangeleverd door een bevoegd gezag. Deze relatie is aanwezig in het CIMOW zodat het stelsel deze gegevens kan uitleveren. (Dit wordt niet specifiek aangeleverd via IMOW.)
Relatie rol	aangeleverdDoor

3.2.2 Objecttype BevoegdGezag

Attribuutsoort naam

Naam	Naam
Definitie	De naam van het bevoegd gezag; bijvoorbeeld Gemeente Amsterdam.

Formaat   CharacterString
Herkomst   OP

Attribuutsoort code

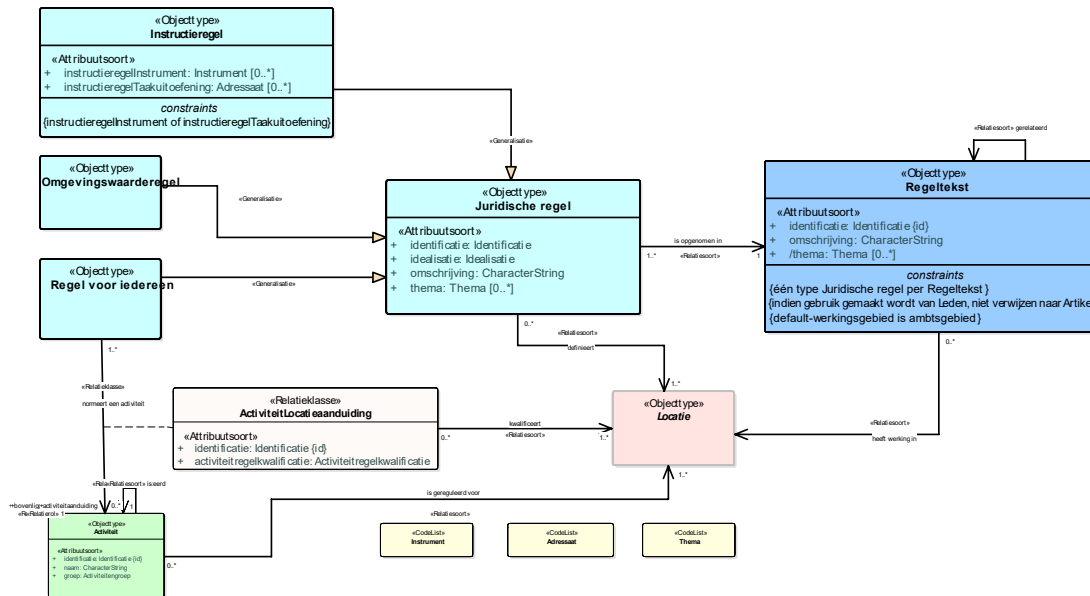
Naam   code
Definitie   De code van het bevoegd gezag; bijvoorbeeld gm0037. Deze worden landelijk vastgesteld. Tevens kunnen deze codes gebruikt worden bij de identificatie van OW-objecten.
Formaat   CharacterString
Herkomst   OP

Relatiesoort beheert ambtsgebied

Naam   beheert ambtsgebied
Definitie   Een bevoegd gezag beheert een bepaald ambtsgebied, het gebied waar zij regels over mogen stellen.
Gerelateerd objecttype   Locatie
Toelichting   Het bevoegd gezag is bevoegd om over een bepaald gebied regels te stellen, dit wordt het ambtsgebied genoemd. Het ambtsgebied wordt niet aangeleverd via IMOW. Hoe het CIMOW wel aan het ambtsgebied komt is nog niet duidelijk.
Relatie rol   Ambtsgebied

3.3 Regels

Het hart van de Omgevingswet wordt gevormd door juridische regels. Hiervan worden volgende kenmerken bijgehouden, als volgt:

Figuur 2: Regels

Toelichting bij het diagram: objecttypen hebben vaak relaties naar andere objecttypen, te herkennen aan de pijl met de aanduiding «Relatiesoort». Soms betreft dit een relatie naar een objecttype in dezelfde groepering, zoals in dit geval in de groepering Regels, van Juridische Regel naar Regeltekst. Soms betreft dit een relatie naar een objecttype in een andere groepering, herkenbaar aan een andere kleur. Zo is in bovenstaande diagram te zien dat er een relatie naar een Locatie is, maar deze Locatie heeft in dit diagram geen kenmerken. Dat komt omdat Locatie is ondergebracht in een andere groepering, genaamd Locaties. Aldaar zijn de kenmerken van Object Locatie beschreven en ook zichtbaar gemaakt in het diagram aldaar. Regeltekst hoort wel bij de groepering van Regels, maar is een beetje anders is dan de andere regels, omdat Regeltekst ook de koppeling met het OP-domein verzorgd. Om dit aan te geven is Regeltekst donkerblauw gemaakt.

3.3.1 Objecttype Regeltekst

Attribuutsoort identificatie

Naam	identificatie
Definitie	De unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is.
Formaat	Identificatie
Constraint(s)	{ één type juridische regel per regeltekst }

Er zijn drie subtypen van Juridische regels onderkend, namelijk: Regel voor iedereen, instructieregel en omgevingswaarderegel. Het is niet toegestaan twee van deze typen Juridische regel te vermengen in hetzelfde artikel of lid (Regeltekst). Dit wordt gevalideerd door het stelsel.

{ indien gebruik gemaakt wordt van leden, niet verwijzen naar artikel }

Deze constraint houdt in dat als er een annotatie is die verwijst naar een Lid in een Artikel, er geen annotaties mogen voorkomen die verwijzen het Artikel waarin dat Lid voorkomt. Kortom er dient gekozen te worden tussen het annoteren op het Artikel of annoteren op het Lid.

Attribuutsoort omschrijving

Naam	omschrijving
Definitie	De letterlijke tekst waarmee de Regeltekst is omschreven, in een artikel of een lid. Een Regeltekst is altijd één doorlopend stuk juridische tekst, welke juridische regels bevat.
Formaat	CharacterString
Toelichting	<p>Met één doorlopende tekst wordt bedoeld dat er geen sprake is van eerst een stuk tekst dat behoort tot de eerste Regeltekst, dan een stuk tekst dat behoort tot een andere Regeltekst, en dan weer een stuk tekst dat behoort tot de eerste Regeltekst. Een Regeltekst kan niet verspreid staan over meerdere stukken tekst, oftewel wordt niet afgewisseld door andere stukken tekst die niet tot dezelfde Regeltekst behoren.</p> <p>Bepaalde juridische kenmerken, vooral details die niet in een lopende tekst passen zoals geometrie of een tabel met normwaarden, worden vanwege pragmatische redenen buiten de lopende tekst zelf vastgelegd. Deze juridische kenmerken behoren wél tot de juridische regel, waar de Regeltekst over gaat en daarmee tot de Regeltekst, ook al staan ze niet in de lopende tekst genoemd.</p>

Attribuutsoort thema

Naam	thema
Definitie	Kernachtige weergave van de grondgedachte achter een regel. Een thema kent geen locatie.
Gerelateerd objecttype	Thema (waardelijst)
Toelichting	Het thema is een categorisering, waar een juridische regel binnen valt.
Afgeleid gegeven	Ja Dit gegeven wordt afgeleid van het attribuutsoort Thema van de Juridische regels die zijn opgenomen in deze Regeltekst.

Relatiesoort heeft werking in

Naam	heeft werking in
Definitie	Het werkingsgebied c.q. de locatie begrenst de juridische werking van de regeltekst, in juridische zin, te weten dat deze regeltekst alleen binnen dit werkingsgebied juridische werkingskracht heeft.
Gerelateerd objecttype	Locatie
Toelichting	<p>Elke Regeltekst heeft een werkingsgebied. Deze wordt niet aangeleverd door het bevoegd gezag maar afgeleid door het stelsel.</p> <p>Hierbij maakt het stelsel gebruik van de volgende regel: <i>de som van de locatie van de juridische regels die verwijzen naar dezelfde regeltekst is het werkingsgebied.</i></p>
Relatierol	werkingsgebied
Herkomst	OW

Relatiesoort gerelateerd

Naam	gerelateerd
Definitie	De verwijzing van een specifieke Regeltekst naar een andere Regeltekst die aangeeft dat er een bijzondere relatie bestaat tussen die twee Regelteksten.
Gerelateerd objecttype	Regeltekst
Toelichting	De specifieke aard van de relatie is vooralsnog nog een punt van uitwerking. De relatie geeft tot die tijd aan dat er sprake is van “een” relatie, waarbij uit de context blijkt wat deze relatie is. Niet te verwarren met Thema, welke veel breder is bedoeld (al zullen gerelateerde hoofdlijnen vaak prima onder hetzelfde thema kunnen vallen).
Herkomst	OW

3.3.2 Objecttype Juridische regel (abstract)

Attribuutsoort identificatie

Naam	Identificatie
Definitie	De unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is.
Formaat	Identificatie

Attribuutsoort idealisatie

Naam	idealisatie
Definitie	Vastlegging van de manier de begrenzing van Locatie voor deze Juridische regel geïnterpreteerd moet worden en door het bevoegd gezag bedoeld is.
Formaat	Idealisatie (waardelijst)
Toelichting	Voorbeeld: exact, indicatief. Indicatief kan gebruikt worden wanneer een grens berekend is en mogelijk niet overal geheel rekening houdt met de fysieke situatie ter plaatse.

Attribuutsoort omschrijving

Naam	omschrijving
Definitie	Één doorlopend stuk juridische tekst, van een artikel of een lid, die omschrijvingen van (een of meer) juridische regels bevat.
Formaat	CharacterString
Toelichting	Een regel wordt meestal omschreven met een of enkele volzinnen, in één doorlopend stuk tekst. Echter, in precies welk deel van de tekst een specifieke juridische regel omschreven wordt, oftewel waar in de tekst de regel precies begint en ophoudt, is soms lastig te bepalen. Dit is bijvoorbeeld zo bij een opsomming, waarbij de aanhef van de opsomming bij elk onderdeel van de opsomming hoort. Wat precies allemaal wel tot de tekst van één regel behoort is niet iets wat vastgesteld wordt in dit CIM. De regel is informatiekundig gewoon een van de tekstuele onderdelen van een artikel of lid (of ...). De regel is daarom aldaar terug te vinden in de tekst van het artikel of lid, deze regel bevattende tekst wordt in dit CIMOW de <u>regeltekst</u> genoemd. In deze regeltekst zal de omschrijving in tekst van de juridische regel gevonden kunnen worden.

Bepaalde juridische kenmerken die niet goed in een lopende tekst passen, zoals informatie van een geometrie of een tabel met normwaarden, worden vanwege pragmatische redenen buiten de lopende tekst zelf vastgelegd. In de tekst wordt dan een verwijzing aangebracht naar deze informatie. De informatie van juridische

kenmerken zijn er een onderdeel van de juridische regel en zijn juridisch van belang, ook al staan ze buiten de lopende tekst.

Als er sprake is van een (informatiekundige, als object bijgehouden) omgevingsnorm of omgevingswaarde, dan zijn de (informatiekundige) normwaarden altijd buiten de tekst opgenomen. Vanuit de tekst wordt daar dan naar verwezen. In dit CIM komt dit overeen met een relatie naar het objecttype omgevingswaarde of omgevingsnorm. Het is ook mogelijk om de normstelling alleen in de Juridische regel op te nemen, dus zonder gebruik te maken van het informatiekundige object omgevingsnorm of omgevingswaarde. Bijvoorbeeld, er geldt een algemeen rookverbod in de openbare ruimtes die geopend zijn voor publiek. Er is dan geen sprake van een verwijzing naar een buiten de tekst aanwezige normwaarde én er is dan in informatiekundige zin geen sprake van een omgevingsnorm of omgevingswaarde.

Bij het koppelen van een juridische regel aan een functie, activiteit, omgevingsnorm, omgevingswaarde of beperkingengebied kan er gebruik gemaakt worden van een standaardfrase. Dit maakt het duidelijk dat er een verwijzing, naar een informatiekundig object wordt gelegd, oftewel de 'geldt voor' relatie.

Attribuutsoort thema

Naam	thema
Definitie	Kernachtige weergave van de grondgedachte achter een regel. Een thema kent geen locatie.
Gerelateerd objecttype	Thema (waardelijst)
Toelichting	Het thema is een categorisering, waar een juridische regel binnen valt. De waardelijst is dezelfde als voor Tekstdeel, om thematisch informatie, over alle objecten heen, te kunnen zoeken.

Relatiesoort definieert

Naam	definieert
Definitie	Een Juridische regel definieert een locatie, die bestaansrecht heeft doordat de regel ernaar verwijst. De locatie begrenst de werking van de regel in juridische zin, te weten dat deze regel alleen voor deze locatie werkingskracht heeft.
Gerelateerd objecttype	Locatie
Toelichting	In spreektaal kent elke Juridische regel een locatie, die aangeduid wordt vanuit de regel. Informatiekundig wordt geduid dat de regel een relatie heeft met deze Locatie, oftewel een verwijzing is die locatieaanduiding heet, en dat deze Locatie een Gebied kan zijn, of een Gebiedengroep, of een Punt, of een Puntengroep, of een Lijn of een lijngroep.

Het feit dat er naar een locatie verwezen wordt vanuit een Juridische regel geeft bestaansrecht aan de locatie. Daarom **definieert** de regel de locatie en hierna kan er naar deze locatie verwezen worden. Uiteraard gebeurt dit vanuit de regel, maar er kan ook naar verwezen worden vanuit andere regels of vanuit andere objecttypes, zoals vanuit de activiteit waar de regel over gaat. De regel en de activiteit verwijzen dan naar dezelfde locatie. De locatie wordt niet anders als gevolg van dat ernaar verwezen wordt. De verwijzing gebeurt altijd met de betekenis zoals bedoeld in de regel die naar de locatie verwijst. Daarom verwijst de regel naar de locatie, en niet andersom.

Let wel, er kan sprake zijn dat een activiteit in meerdere regels wordt beschreven. Als Juridische regel 1 de Activiteit A definieert op Locatie 1 en

Juridische regel 2 dezelfde Activiteit A definieert op Locatie 2 dan resulteert dit erin dat activiteit A verbonden is met Locatie 1 én Locatie 2. Ditzelfde geldt ook voor andere objecten, zoals gebiedsaanwijzingen en normen.

In spreektaal worden de locaties waar de regel naar verwijst tezamen ook wel eens het werkingsgebied van de regel genoemd. Echter, de term werkingsgebied in CIMOW is gereserveerd voor de regeltekst, omdat alleen de regeltekst werking geeft, aan de regels in de regeltekst⁶.

Relatie rol locatieaanduiding

Relatiesoort is opgenomen in

Naam is opgenomen in

Definitie De regeltekst waarin de juridische regel te vinden is en waarin de tekstuele omschrijving van de regel te lezen is.

Gerelateerd objecttype [Regeltekst](#)

Toelichting Bij elkaar behorende juridische regels behoren als één groep bij elkaar, die als geheel beschouwd en gelezen moet worden. Deze worden bij elkaar opgenomen in één Regeltekst.

Relatie rol Artikel of lid

Relatiesoort beschrijft een gebiedsaanwijzing

Naam beschrijft een gebiedsaanwijzing

Definitie Bij een regel die een gebiedsaanwijzing vastlegt geeft deze relatie aan om welke gebiedsaanwijzing het gaat. De bijbehorende locatie(s) waar het om gaat is/zijn bij de gebiedsaanwijzing zelf te vinden.

Gerelateerd objecttype Gebiedsaanwijzing

Toelichting Een juridische regel kan een of meerdere activiteiten, normen, gebiedsaanwijzingen en/of een beperkingengebied beschrijven. Als de regel geen enkele van deze beschrijft, dan is de regel een op zichzelf staande normstellende regel.

Relatie rol Gebiedsaanwijzing

3.3.3 Objecttype Instructieregel

Attribuutsoort instructieregel instrument

Naam Instructieregel instrument

Definitie De naam van het instrument waartoe de instructieregel zich richt.

Formaat InstructieregelInstrument (waardelijst)

Toelichting Bijvoorbeeld: Omgevingsverordening, projectbesluit.
Dit kenmerk geeft nadere informatie in aanvulling op het type instructieregel, in het geval dat de regel gericht is op een bepaald instrument.

---

⁶ Er is een bijzondere verhouding tussen het werkingsgebied van de juridische regels in een regeltekst en het werkingsgebied van de regeltekst. Deze verhouding is beschreven in het OP-domein [OP] en bij de Regeltekst. Uitgangspunt is dat het werkingsgebied van de Regeltekst dekkend is voor de Juridische regels die in de Regeltekst zijn opgenomen. Vanuit informatiekundig perspectief hebben Juridische regels die geometrisch buiten het werkingsgebied van de Regeltekst vallen, voor het deel dat erbuiten valt, geen werking.

Attribuutsoort instructieregel taakuitoefening

Naam	Instructieregel taakuitoefening
Definitie	Het bestuursorgaan dat of de organisatie die de taak waarover de juridische regel gaat, moet uitvoeren.
Formaat	Adressaat (waardelijst)
Toelichting	Bijvoorbeeld gemeentebestuur, wildbeheereenheid. Dit kenmerk geeft nadere informatie in aanvulling op het type instructieregel, in het geval dat de regel gericht is aan een bepaald uitvoeringsorgaan.

Relatiesoort beschrijft een gebiedsaanwijzing

Zie definitie bij Juridische regel.

Relatiesoort beschrijft een omgevingsnorm

Naam	beschrijft een omgevingsnorm
Definitie	Bij een regel die een omgevingsnorm vastlegt geeft deze relatie aan om welke het gaat. De bijbehorende locatie(s) waar het om gaat is/zijn bij de normwaardes van de omgevingsnorm zelf te vinden.
Gerelateerd objecttype	Norm
Toelichting	Een juridische regel kan een of meerdere activiteiten, normen, gebiedsaanwijzingen en/of een beperkingengebied beschrijven. Als de regel geen enkele van deze beschrijft, dan is de regel een op zichzelf staande normstellende regel.
Relatie rol	omgevingsnorm aanduiding

3.3.4 Objecttype Regel voor iedereen

Relatiesoort beschrijft een gebiedsaanwijzing

Zie definitie bij Juridische regel.

Relatiesoort beschrijft een omgevingsnorm

Zie definitie bij instructieregel.

Relatiesoort normeert een activiteit

Naam	normeert een activiteit
Definitie	Een regel voor iedereen normeert (stelt regels over) een activiteit.
Gerelateerd objecttype	Activiteit
Toelichting	Een Regel voor iedereen normeert een activiteit, dit betekent dat deze regels stelt over de activiteit en waar deze mag voorkomen. Dit gebeurt middels een verwijzing naar de specifieke activiteit (activiteit aanduiding) en de relatieklasse ActiviteitLocatieaanduiding, die ervoor zorgt dat de regel die iets zegt over de activiteit geïnstantieerd kan worden.
Relatie rol	activiteit aanduiding

3.3.5 Relatieklasse ActiviteitLocatieaanduiding

Attribuutsoort identificatie

Naam	identificatie
Definitie	De unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is.
Formaat	Identificatie

Attribuutsoort activiteitregelkwalificatie

Naam	activiteitregelkwalificatie
Definitie	De naam van de kwalificatie van de Juridische regel over een activiteit.
Formaat	Activiteitregelkwalificatie (waardelijst)
Toelichting	Bijvoorbeeld: gebod, verbod.

Relatiesoort kwalificeert

Naam	Kwalificeert
Definitie	De locatie die gekwalificeerd wordt door de regel die aangeeft of een activiteit daar plaats mag vinden of niet, en welke voorwaarden hier aan verbonden zijn.
Gerelateerd objecttype	Locatie
Toelichting	Een activiteitlocatieaanduiding geeft aan welke kwalificatie geldt met betrekking tot een activiteit op een bepaalde locatie. Dit attribuut bevat de verwijzing naar deze locatie. Bijvoorbeeld: fietsen (activiteit) is toegestaan (kwalificatie) in het stiltegebied (locatie).
Relatie rol	Locatieaanduiding

3.3.6 Objecttype Omgevingswaardereg

Relatiesoort beschrijft een omgevingswaarde

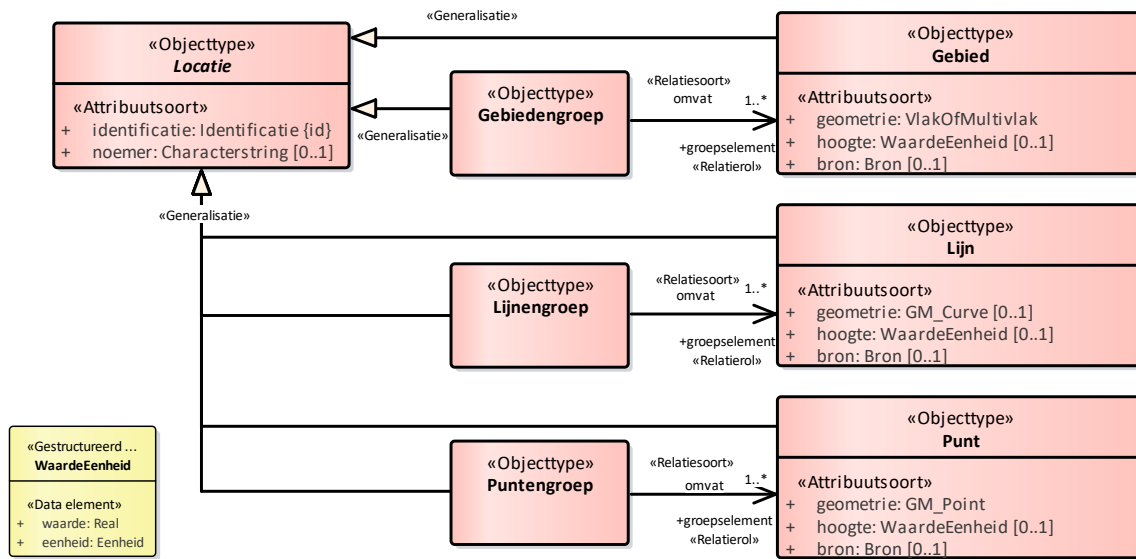
Naam	beschrijft een omgevingswaarde
Definitie	Bij een regel die een omgevingswaarde vastlegt geeft deze relatie aan om welke omgevingswaarde het gaat.
Gerelateerd objecttype	Norm
Toelichting	De bijbehorende normwaardes (en locatie(s) waar het per normwaarde over gaat) zijn bij de normwaardes van de omgevingswaarde zelf te vinden.
Relatie rol	omgevingswaarde aanduiding

Relatiesoort beschrijft een gebiedsaanwijzing

Zie definitie bij Juridische regel.

3.4 Locaties

De inrichting van de leefomgeving is gebaseerd op geografische gebieden. Hiervan worden volgende kenmerken bijgehouden, als volgt:

Figuur 3: Locaties

3.4.1 Objecttype Locatie (abstract)

Het modelelement Locatie beschrijft de kenmerken die het Gebied en de Gebiedengroep (informatiekundig en modelmatig) gemeenschappelijk hebben.

Attribuutsoort identificatie

Naam	identificatie
Definitie	Een uniek identificerend gegeven.
Formaat	Identificatie
Toelichting	Het identificerende gegeven is functioneel en vaststaand. Deze is altijd te gebruiken als hét uniek identificerende gegeven van een object, met zijn kenmerken.

Attribuutsoort noemer

Naam	noemer
Definitie	Tekstuele beschrijving van een Locatie, zodat er als zodanig over deze locatie gesproken kan worden. De beschrijving kan een functionele naam zijn of bepaalde naam zijn waaronder de Locatie bekend staat, maar (lang) niet elke Locatie heeft een naam.
Formaat	CharacterString
Toelichting	De noemer is geen categorisering, maar een uitleg of toelichting die de locatie nader beschrijft.

Bijvoorbeeld: het kustfundament van Nederland, het Natuurnetwerk, Centrumgebied, of een naamloos gebied.

Juridisch gegeven	Ja
--------------------------	----

3.4.2 Objecttype Gebied

Een Gebied heeft alle eigenschappen van een Locatie, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort geometrie

Naam	geometrie
Definitie	De geometrische begrenzing van het gebied.
Formaat	GM_Surface of een GM MultiSurface.
Toelichting	<p>Voorbeeld: Nederland. Nederland heeft bij Baarle-Nassau enclaves en Baarle-Nassau zelf is een multisurface in de BAG. Nederland is functioneel één geheel, en dus één MultiSurface (en is niet een Gebiedengroep).</p> <p>Een Multisurface wordt gebruikt als één functioneel gebied uit meerdere vlakken bestaat (multi keer een vlak), waarbij elk vlak een gescheiden ligging heeft (niet aangrenzend en niet overlappend).</p>
Juridisch gegeven	Ja

Attribuutsoort hoogte

Naam	hoogte
Definitie	De hoogte waarop de geometrie ligt, in meters.
Formaat	WaardeEenheid (gestructureerd datatype)
Toelichting	<p>De eenheid heeft altijd te maken met meters. Dit kan zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • meter - er wordt dan standaard bedoeld, meters boven NAP. • meters boven maaiveld - er wordt dan niet bedoeld meters boven NAP, maar meters t.o.v. het maaiveld. <p>Niet te verwarren met bijvoorbeeld de hoogte van een geluidshoogteplafond, die opgesteld wordt in decibel.</p>
Juridisch gegeven	Ja

Attribuutsoort bron

Naam	bron
Definitie	De bron die is gebruikt voor de geometrie, dan wel de wijze van inwinning van de geometrie.
Formaat	Bron (waardelijst)
Toelichting	<p>De bron geeft de herkomst aan van de geometrie, en geeft hiermee een nadere duiding aan de wijze waarop de geometrie tot stand is gekomen en is vastgesteld. De geometrie kan zelf ingewonnen zijn, via een bepaalde methode van inwinning, zoals ingemeten of berekend (bijvoorbeeld een cirkel). De geometrie kan ook afkomstig zijn van een externe bron, zoals van een basisregistratie (met geometrie).</p> <p>De bron is met name van belang bij juridische kwesties, wanneer het van belang is om te weten op basis van welke referentieondergrond is dit besluit genomen. Bronnen zoals een basisregistratie (met geometrie) kennen zelf een bepaalde nauwkeurigheid. Deze nauwkeurigheid wordt dan bedoeld.</p>

3.4.3 Objecttype Gebiedengroep

Een Gebiedengroep heeft alle eigenschappen van een Locatie, aangevuld met de volgende:

Relatiesoort omvat

Naam	omvat
Definitie	De gebieden in een gebiedengroep.
Gerelateerd objecttype	Gebied
Toelichting	Een Gebiedengroep omvat Gebieden, en kan geen Gebiedengroep omvatten.
Relatie rol	groepselement

3.4.4 Objecttype Punt

Een Punt heeft alle eigenschappen van een Locatie, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort geometrie

Naam	geometrie
Definitie	De geometrische bepaling van de punt door middel van coördinaten.

Attribuutsoort hoogte

Naam	hoogte
Definitie	Zie Gebied.

3.4.5 Objecttype Puntengroep

Een Puntengroep heeft alle eigenschappen van een Locatie, aangevuld met de volgende:

Relatiesoort omvat

Naam	omvat
Definitie	De punten in een puntengroep.
Formaat	GM_Point

3.4.6 Objecttype Lijn

Een Lijn heeft alle eigenschappen van een Locatie, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort geometrie

Naam	geometrie
Definitie	Zie Gebied.
Formaat	GM_Curve

Attribuutsoort hoogte

Naam	hoogte
Definitie	Zie Gebied.

3.4.7 Objecttype Lijnengroep

Een Lijnengroep heeft alle eigenschappen van een Locatie, aangevuld met de volgende:

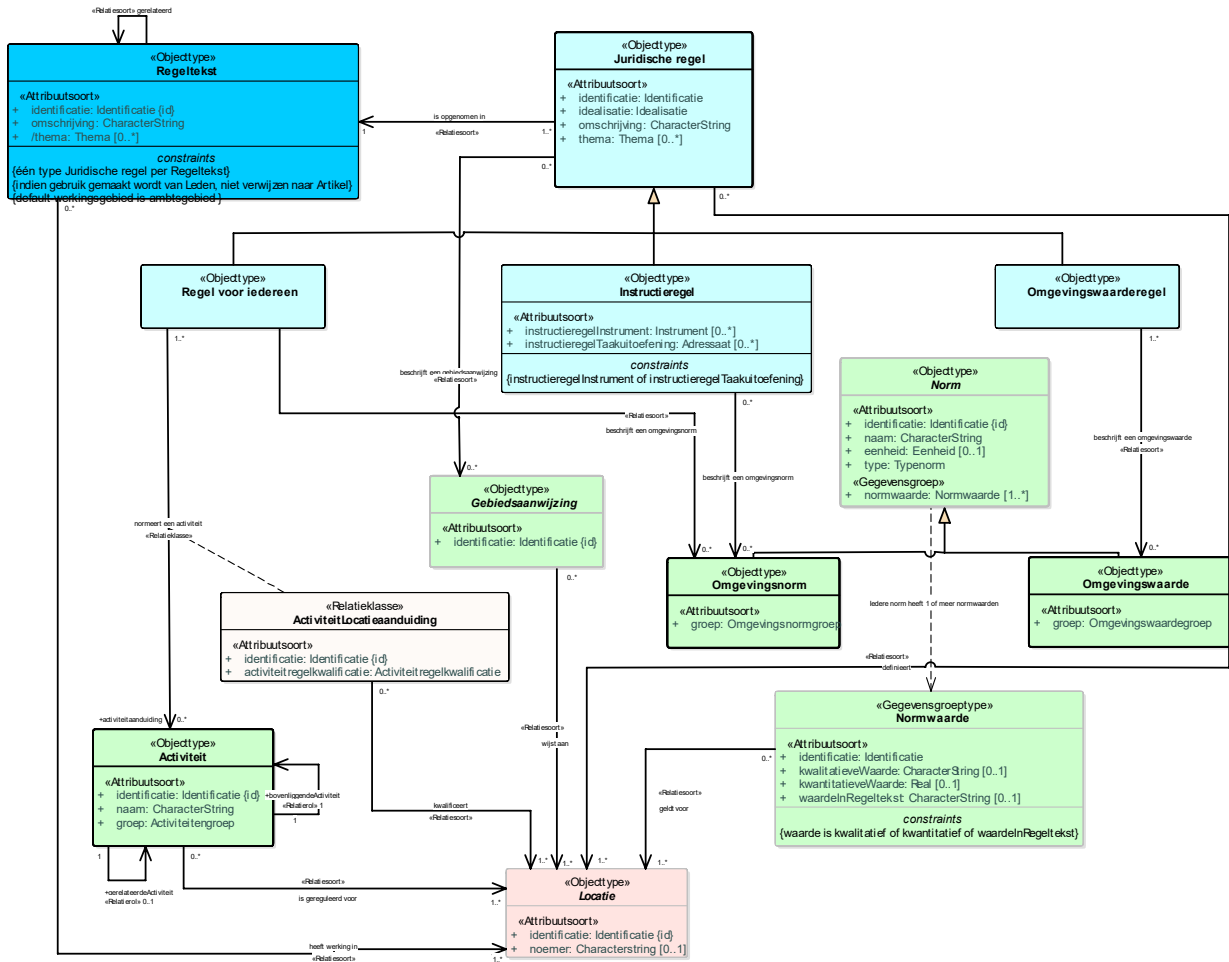
Relatiesoort omvat

Naam omvat

Definitie De lijnen in een lijnengroep.

3.5 Regels op locatie

Als je regels en locaties bij elkaar brengt dan is af te leiden dat regels voor een bepaald gebied gelden. Regels kunnen op zichzelf gelden, maar gaan veelal over een activiteit, een functie, een beperkingengebied, een omgevingswaarde of een omgevingsnorm. In dit hoofdstuk worden de objecten vanuit regels op locatie toegelicht (dit zijn de groene objecten in Figuur 5).

Figuur 4: Regels op Locatie

3.5.1 Objecttype Activiteit

Attribuutsoort identificatie

Naam	identificatie
Definitie	De unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is.
Formaat	Identificatie

Attribuutsoort naam

Naam	naam
Definitie	Een (korte) omschrijving van de activiteit.
Formaat	CharacterString
Toelichting	Bijvoorbeeld: het exploiteren van een horeca-inrichting. Elk bevoegd gezag kan eigen activiteiten beschrijven, voor het eigen grondgebied. Let wel, het kan voorkomen dat twee bevoegde gezagen, die elk een eigen activiteit beschrijven, hun activiteit dezelfde naam geven. Dit betekent niet (per se) dat er hetzelfde bedoeld wordt.
Juridisch gegeven	Ja

Attribuutsoort groep

Naam	groep
Definitie	Een categorie, of groep, waaronder een activiteit valt.
Formaat	Activiteitengroep
Toelichting	Een activiteit kan gecategoriseerd worden tot een beperkte lijst van activiteitengroepen. Een groep is niet een juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

Relatiesoort is gereguleerd voor

Naam	is gereguleerd voor
Definitie	Deze specifieke activiteit is gereguleerd voor deze specifieke locatie(s).
Gerelateerd objecttype	Locatie
Toelichting	In spreektaal: voor deze activiteit zijn er regels op de volgende locaties. Een activiteit wordt gereguleerd in ActiviteitLocatieaanduidingen, daar wordt immers bepaald of een activiteit wel of niet is toegestaan op een bepaalde locatie. Vanuit alle juridische regels die iets zeggen over de activiteit kun je afleiden voor welke locaties de activiteit is gereguleerd (zoals: verbod, gebod, meldingsplicht, etc.). Dit attribuut wordt niet meegegeven door het bevoegd gezag, maar wordt afgeleid door het stelsel. Hierbij maakt het stelsel gebruik van de volgende regel: <i>de som van de locatieaanduidingen van de ActiviteitLocatieaanduidingen die dezelfde activiteit kwalificeren is de locatie waar de activiteit voor gereguleerd is.</i>
Relatie rol	locatieaanduiding

Relatiesoort is

Naam	is
-------------	----

Definitie	Deze activiteit is van hetzelfde type als de gerelateerde activiteit en de regels die gelden voor de gerelateerde activiteit zijn contextueel relevant voor deze activiteit.
Gerelateerd objecttype	Activiteit
Toelichting	<p>De gerelateerde activiteit wordt ook wel de <i>bovenliggende</i> activiteit genoemd. Met “is (een)” wordt een bepaalde activiteit rechtstreeks verbonden met een andere activiteit van hetzelfde type (van specifiek naar generiek). Deze constructie is van belang om een activiteit geschikt te maken voor gebruik in lokale regelgeving, waarbij aangegeven is hoe deze lokale activiteit zich verhoudt tot bovenliggende regelgeving.</p> <p>Bijvoorbeeld: de activiteit ‘het opslaan van motorbrandstoffen’ is een ‘milieubelastende activiteit’.</p> <p>Met contextueel relevant wordt bedoeld dat de regels die gelden voor de gerelateerde activiteit, binnen die gegeven context ook gelden voor deze activiteit.</p> <p>Bijvoorbeeld, als er in regels staat dat er voor een activiteit van <i>het (generieke) type</i> een vergunningplicht geldt, onder bepaalde condities, dat deze condities worden vergeleken met de specifieke situatie van de (<i>specifieke</i>) activiteit die de initiatiefnemer voornemens is om te ontplooiën. Als deze hieronder vallen, dan geldt (ook) voor de voorgenomen (<i>specifieke</i>) activiteit een vergunningplicht. Als deze hier niet onder vallen, dan geldt de vergunningsplicht niet, althans niet vanuit deze regels, mogelijk wel vanuit andere regels.</p> <p>Of de context wel of niet aan de orde is en hoe dat beoordeeld moet worden, is niet opgenomen als informatie. Deze relatie geeft daarom, informatiekundig gezien, aan dat elke regel die geldt voor de gerelateerde activiteit relevant <u>kan</u> zijn voor het uitvoeren van deze activiteit.</p>

Relatiesoort gerelateerd

Naam	gerelateerd
Definitie	Deze activiteit heeft een relatie met een (of meerdere) andere activiteit(en) en de regels die gelden voor de gerelateerde activiteit zijn contextueel relevant voor deze activiteit.
Gerelateerd objecttype	Activiteit
Toelichting	<p>In tegenstelling tot de ‘is relatie, is de gerelateerde activiteit <u>niet</u> van hetzelfde type. Er is echter wel sprake van een sterke relatie.</p> <p>Bijvoorbeeld: de activiteit ‘tanken van brandstof’ heeft een sterke relatie met de activiteit ‘opslaan van brandstof’ (op een veilige manier). Deze laatste is een ander type activiteit, maar is altijd aan de orde als er sprake is van een activiteit die van het type ‘tanken van brandstof’ is.</p> <p>Gerelateerde activiteiten kunnen van hetzelfde type zijn, bijvoorbeeld twee milieubelastende activiteiten, maar dat hoeft niet.</p> <p>Met contextueel relevant wordt hetzelfde bedoeld als bij de ‘is’ relatie.</p>

3.5.2 Objecttype Norm (abstract)

Het modelelement norm beschrijft de kenmerken die de omgevingsnorm en de omgevingswaarde (informatiekundig en modelmatig) gemeenschappelijk hebben.

Attribuutsoort identificatie

Naam	identificatie
Definitie	Een uniek identificerend gegeven.
Formaat	Identificatie
Toelichting	De vaste identificatie van een norm, zodat er naar een specifieke norm gerefereerd kan worden, gebruik makende van deze identificatie. Er wordt altijd direct verwezen naar ofwel de Omgevingsnorm, ofwel de Omgevingswaarde, en niet naar een "Norm". Daarom is er niet zoiets als een "Norm" identificatie.

Attribuutsoort type

Naam	type
Definitie	Het type van de norm.
Formaat	typenorm (waardelijst)
Toelichting	Het type/soort norm, zoals bijvoorbeeld een maximumbouwhoogte.

Attribuutsoort eenheid

Naam	Eenheid
Definitie	De eenheid van de waarde, voluit geschreven.
Formaat	Eenheid (waardelijst)
Toelichting	Bijvoorbeeld: decibel, meter.
Constraint	De eenheid mag alleen ingevuld worden bij kwantitatieve waarden.

Gevegensgroep waarde

Naam	waarde
Definitie	Één van de kwantitatieve of kwalitatieve waarden van een norm.
Toelichting	Een norm kan uit meerdere normerende waarden bestaan. Samen vormen deze de norm. Anders gezegd, één normwaarde op zichzelf is geen norm. De waarde zelf bestaat uit een aantal kenmerken, gedefinieerd in het gegevensgroeptype Normwaarde. De Omgevingswet kent ook normstellende regels in bredere zin, welke niet als een omgevingswaarde of omgevingsnorm zijn opgenomen.

Gevegensgroetype Normwaarde

Naam	Normwaarde
Definitie	Één van de kwantitatieve of kwalitatieve waarden van een norm. De normwaarde geeft aan wat de specifieke kwantitatieve of kwalitatieve eisen zijn, inclusief de toewijzing ervan aan de specifieke locatie(s) waar de normwaarde voor geldt.
Toelichting	Een gegevensgroetype is geen object. Het is een apart type modelelement om een groep van kenmerken in onder te brengen, te weten de beschrijving van de normwaarde, de waarde zelf en de locatie waarvoor deze geldt.

Constraint	{ waarde is kwantitatief of kwalitatief } Een van beide, kwalitatieve waarde of kwantitatieve waarde, moet gevuld worden.
-------------------	--

Attribuutsoort kwalitatieve waarde, van gegevensgroeytype Normwaarde

Naam	kwalitatieve waarde
Definitie	De toewijzing van een normerende waarde aan een locatie in de vorm van een beschrijving in woorden. De beschrijving geeft tekstueel de betekenis weer van de normwaarde.
Formaat	CharacterString
Toelichting	Bijvoorbeeld: de geluidsbelasting op de gevel van een woning mag de aangegeven waarde niet overschrijden.

Attribuutsoort kwantitatieve waarde, van gegevensgroeytype Normwaarde

Naam	kwantitatieve waarde
Definitie	De numerieke waarde van een norm.
Formaat	Real
Toelichting	Deze waarde is alleen ingevuld als er sprake is van een kwantitatieve norm, met kwantitatieve normwaarden.
Juridisch gegeven	Ja

Attribuutsoort waardeInRegeltekst, van gegevensgroeytype Normwaarde

Naam	waardeInRegeltekst
Definitie	Een waarde waarmee wordt geduud dat de Norm genoemd wordt in de tekst van de regel. Hierdoor dient de normwaarde gevuld te worden met de waarde: 'waarde staat in regeltekst'.
Formaat	Real
Toelichting	Deze waarde is alleen ingevuld als de waarde expliciet benoemd is in de tekst van het artikel of het lid.
Constraint	{ mag alleen gevuld worden met 'waarde staat in regeltekst' }
Juridisch gegeven	Nee

Relatiesoort geldt voor, van gegevensgroeytype Normwaarde

Naam	geldt voor
Definitie	De specifieke locatie(s) waarvoor een specifieke normwaarde geldt.
Toelichting	Elke normwaarde geldt voor minimaal één locatie. Als er geen locatie bestaat bij een normwaarde, dan heeft het normwaarde weinig zin. Als er geen regel is die over een norm gaat die deze normwaarde gebruikt, dan heeft deze norm per definitie ook geen juridische werking en daarmee ook de normwaarde niet. Er is dus altijd sprake een locatie bij een normwaarde en bij een norm. Let hierbij goed op het volgende:

Het komt vaak voor dat een Norm uit meerdere Normwaarden bestaat, met voor elke afzonderlijke Normwaarde een toegewezen locatie waarvoor de Normwaarde geldt.

De toekenning van een normwaarde aan de locatie(s) heeft een sterke relatie met het werkingsgebied van de regel waarin de norm, waar de normwaarde een onderdeel van uitmaakt, gevat is. Te weten: de locaties moeten zich op juiste wijze verhouden tot het werkingsgebied van deze regel. In principe geldt dat de locatie van een beperkingengebied gelijk moet

zijn aan, of gelegen moet zijn binnen, het werkingsgebied van de Regeltekst waarin de regel is opgenomen. Anders gezegd, het werkingsgebied van de Regeltekst is dekkend voor de locaties van de erin opgenomen regels.

3.5.3 Objecttype Omgevingsnorm

Een Omgevingsnorm heeft alle eigenschappen van een Norm, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	naam
Definitie	De (korte) naam van een norm.
Formaat	CharacterString
Toelichting	Bv. maximum bouwhoogte.
Juridisch gegeven	Ja

Attribuutsoort groep

Naam	groep
Definitie	Een categorie, of groep, waaronder een omgevingsnorm valt.
Formaat	OmgevingsnormGroep (waardelijst)
Toelichting	Een omgevingsnorm kan gecategoriseerd worden tot een beperkte lijst van omgevingsnorm groepen.

Een groep is niet een juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.5.4 Objecttype Omgevingswaarde

Een Omgevingsnorm heeft alle eigenschappen van een Norm, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	naam
Definitie	De (korte) naam van een norm.
Formaat	CharacterString
Toelichting	Bijvoorbeeld: ten hoogste toelaatbare concentratie zwaveldioxide.
Juridisch gegeven	Ja

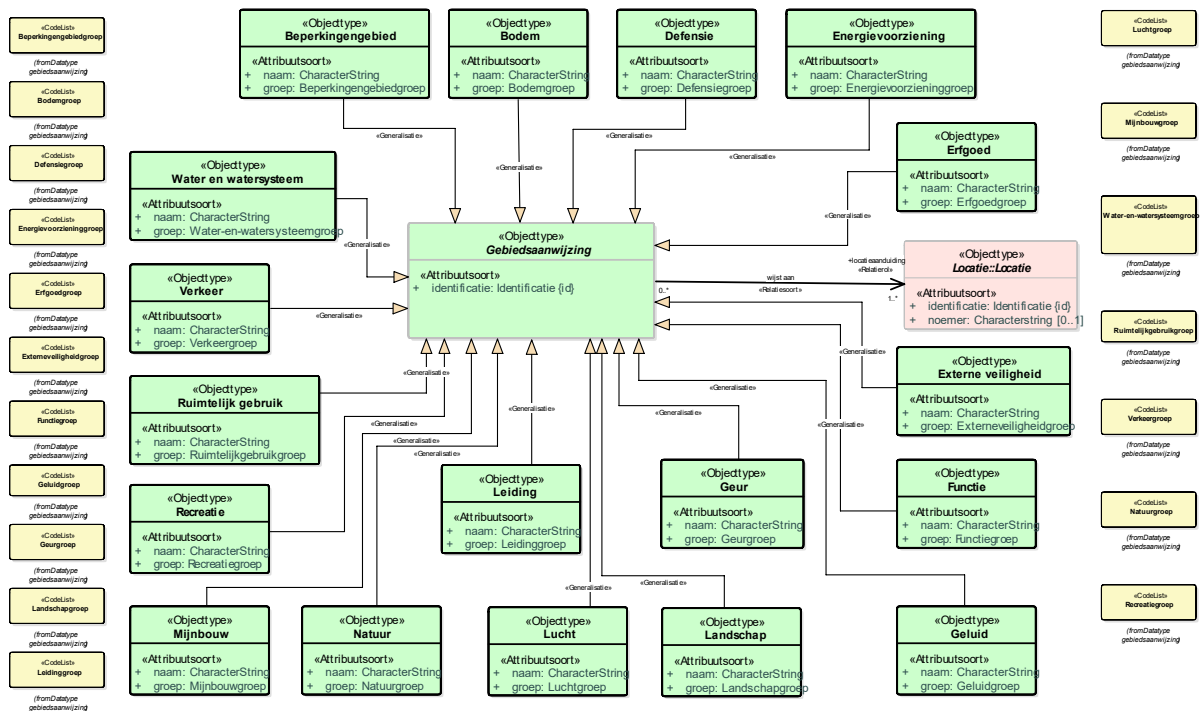
Attribuutsoort groep

Naam	groep
Definitie	Een categorie, of groep, waaronder een omgevingswaarde valt.
Formaat	OmgevingswaardeGroep (waardelijst)
Toelichting	Een omgevingswaarde kan gecategoriseerd worden tot een beperkte lijst van omgevingswaarde groepen.

Een groep is niet een juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6 Gebiedsaanwijzing

Een gebiedsaanwijzing is een term die past bij de Juridische Regel of het Tekstdeel die wat zegt over een specifiek type gebied. Dit perspectief kan dus regelgericht zijn, of beleidsgericht. Oftewel, beperkt zich tot niet alleen de regels op een locatie. Daarom is de gebiedsaanwijzing in een apart onderdeel van dit informatiemodel opgenomen.

Figuur 5: Gebiedsaanwijzing

3.6.1 Objecttype Gebiedsaanwijzing (abstract)

Attribuutsoort identificatie

Naam	identificatie
Definitie	De unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is.
Formaat	Identificatie

Relatiesoort wijst aan

Naam	wijst aan
Definitie	De locatie is het aangewezen gebied, voor de functie of het beperkingengebied.

Gerelateerd objecttype

Toelichting	Elke functie en beperkingengebied wijst minimaal één locatie aan. Deze locatie is altijd een Gebied of een Gebiedengroep.
--------------------	---

De toewijzing van een locatie aan een functie of beperkingengebied heeft een sterke relatie met de locatieaanduiding van de regel die het gebied definieert. Te weten: de locaties moeten zich op juiste wijze verhouden tot de locatieaanduiding van de regel. In principe geldt dat de locatie van een functie of een beperkingengebied gelijk moet zijn aan de locatieaanduiding van de regel, en gelegen moet zijn binnen het werkingsgebied van de Regeltekst waarin de regel is opgenomen.

Constraint(s)

{ Alleen een Gebied of een Gebiedengroep }
 De locatie is een Gebied of een Gebiedengroep. Niet een Lijn of een Punt of een Lijnengroep of een Puntengroep.

3.6.2 Objecttype Beperkingengebied

Een Beperkingengebied heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	naam
Definitie	Een (korte) omschrijving van het beperkingengebied.
Formaat	CharacterString
Toelichting	Bijvoorbeeld: luchthaven, spoorweg, snelweg, waterstaatswerk.
Juridisch gegeven	Ja

Attribuutsoort groep

Naam	groep
Definitie	Een categorie, of groep, waaronder een beperkingengebied valt.
Formaat	Beperkingengebiedgroep (Waardelijst)
Toelichting	Een beperkingengebied kan gecategoriseerd worden tot een beperkte lijst van beperkingengroepen. Een groep is niet een juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.3 Objecttype Functie

Een Functie heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	naam
Definitie	Een (korte) omschrijving van de functie.
Formaat	CharacterString
Toelichting	Voorbeeld: centrumgebied Apeldoorn, bedrijventerrein 2. Elk bevoegd gezag kan eigen functies beschrijven, voor het eigen grondgebied. Let wel, het kan voorkomen dat twee bevoegde gezagen, die elk een eigen functie beschrijven, hun functie dezelfde naam geven. Dit betekent niet (per se) dat er hetzelfde bedoeld wordt.
Juridisch gegeven	Ja

Attribuutsoort groep

Naam	groep
Definitie	Een categorie, of groep, waaronder een functie regel valt.
Formaat	Functiegroep (waardelijst)
Toelichting	Een functie kan gecategoriseerd worden tot een beperkte lijst van functiegroepen. Een groep is niet een juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.4 Bodem

Bodem heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	Naam
Definitie	Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat	CharacterString
Toelichting	De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.
Juridisch gegeven	Nee

Attribuutsoort groep

Naam	groep
Definitie	Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat	Bodemgroep (waardelijst)
Toelichting	De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.5 Defensie

Defensie heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	Naam
Definitie	Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat	CharacterString
Toelichting	De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.
Juridisch gegeven	Nee

Attribuutsoort groep

Naam	groep
Definitie	Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat	Defensiegroep (waardelijst)
Toelichting	De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.6 Energievoorziening

Energievoorziening heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	Naam
Definitie	Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat	CharacterString
Toelichting	De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.
Juridisch gegeven	Nee

Attribuutsoort groep

Naam	groep
Definitie	Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat	Energievoorzieninggroep (waardelijst)

Toelichting De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.7 Erfgoed

Erfgoed heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	Naam
Definitie	Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat	CharacterString
Toelichting	De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.
Juridisch gegeven	Nee

Attribuutsoort groep

Naam	groep
Definitie	Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat	Erfgoedgroep (waardelijst)
Toelichting	De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.8 Externe veiligheid

Externe veiligheid heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	Naam
Definitie	Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat	CharacterString
Toelichting	De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.
Juridisch gegeven	Nee

Attribuutsoort groep

Naam	groep
Definitie	Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat	Externeveiligheidgroep (waardelijst)
Toelichting	De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.9 Geluid

Geluid heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	Naam
Definitie	Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat	CharacterString
Toelichting	De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.

Juridisch gegeven Nee

Attribuutsoort groep

Naam groep
Definitie Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat Geluidgroep (waardelijst)
Toelichting De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.10 Geur

Geur heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam Naam
Definitie Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat CharacterString
Toelichting De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.
Juridisch gegeven Nee

Attribuutsoort groep

Naam groep
Definitie Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat Geurgroep (waardelijst)
Toelichting De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.11 Landschap

Landschap heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam Naam
Definitie Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat CharacterString
Toelichting De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.
Juridisch gegeven Nee

Attribuutsoort groep

Naam groep
Definitie Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat Landschapgroep (waardelijst)
Toelichting De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.12 Leiding

Leiding heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	Naam
Definitie	Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat	CharacterString
Toelichting	De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.
Juridisch gegeven	Nee

Attribuutsoort groep

Naam	groep
Definitie	Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat	Leidinggroep (waardelijst)
Toelichting	De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.13 Lucht

Lucht heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	Naam
Definitie	Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat	CharacterString
Toelichting	De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.
Juridisch gegeven	Nee

Attribuutsoort groep

Naam	groep
Definitie	Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat	Luchtgroep (waardelijst)
Toelichting	De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.14 Mijnbouw

Mijnbouw heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	Naam
Definitie	Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat	CharacterString
Toelichting	De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.
Juridisch gegeven	Nee

Attribuutsoort groep

Naam	groep
Definitie	Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat	Mijnbouwgroep (waardelijst)

Toelichting De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.15 Natuur

Natuur heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	Naam
Definitie	Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat	CharacterString
Toelichting	De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.
Juridisch gegeven	Nee

Attribuutsoort groep

Naam	groep
Definitie	Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat	Natuurgroep (waardelijst)
Toelichting	De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.16 Recreatie

Recreatie heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	Naam
Definitie	Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat	CharacterString
Toelichting	De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.
Juridisch gegeven	Nee

Attribuutsoort groep

Naam	groep
Definitie	Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat	Recreatiegroep (waardelijst)
Toelichting	De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.17 Ruimtelijk gebruik

Ruimtelijk gebruik heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam	Naam
Definitie	Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat	CharacterString
Toelichting	De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.

Juridisch gegeven Nee

Attribuutsoort groep

Naam groep
Definitie Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat Ruimtelijkgebruiksgroep (waardelijst)
Toelichting De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.18 Verkeer

Verkeer heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

Naam Naam
Definitie Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat CharacterString
Toelichting De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.
Juridisch gegeven Nee

Attribuutsoort groep

Naam groep
Definitie Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat Verkeergroep (waardelijst)
Toelichting De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.6.19 Water en watersysteem

Water en watersysteem heeft alle eigenschappen van een Gebiedsaanwijzing, aangevuld met de volgende:

Attribuutsoort naam

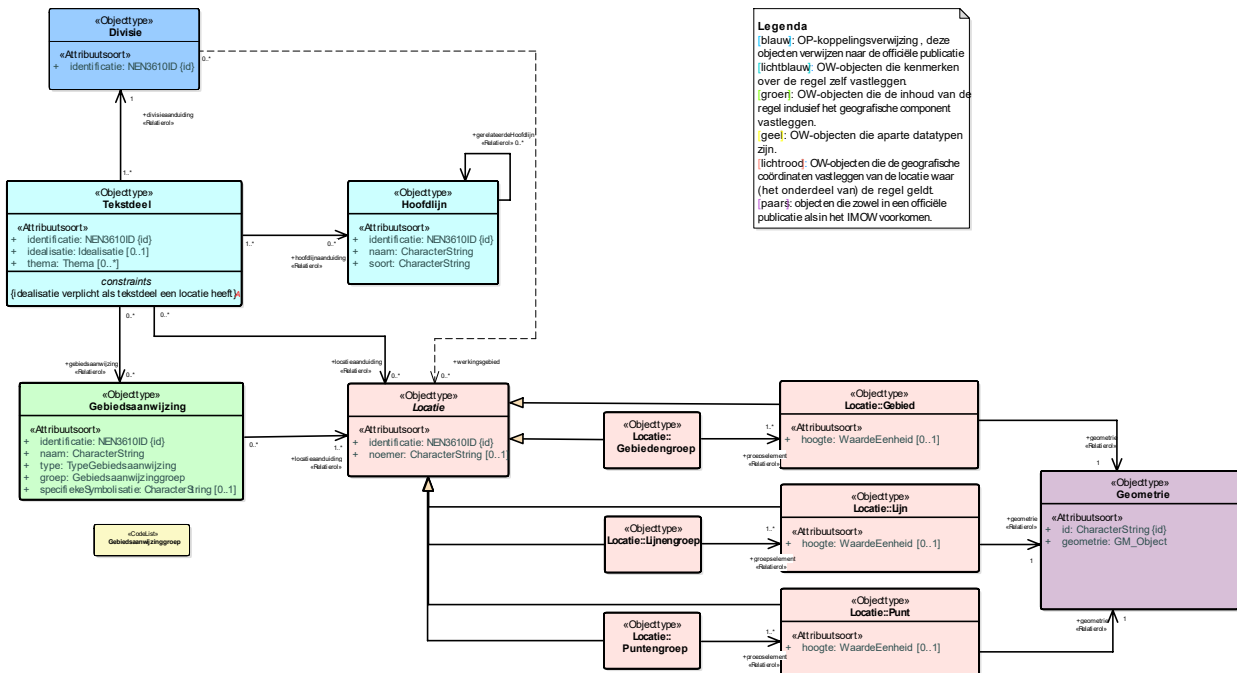
Naam Naam
Definitie Een (korte) omschrijving van het object.
Formaat CharacterString
Toelichting De naam is bedoeld om te zorgen dat het object herkenbaar is.
Juridisch gegeven Nee

Attribuutsoort groep

Naam groep
Definitie Een categorie, of groep, waaronder het object valt.
Formaat WaterEnWatersysteemgroep (waardelijst)
Toelichting De groep is geen juridische term. De groep bepaalt mede hoe een kaartbeeld (standaard) wordt opgebouwd, voor objecten van dit objecttype.

3.7 Informatie in vrije tekst (zonder Juridische regels)

De informatie in onderdelen van de tekst van een omgevingsvisie, of een projectbesluit, of uit andere typen omgevingsdocumenten.

3.7.1 Objecttype Divisie

Vooralsnog kent de Divisie alleen de identificatie van de Divisie.

Attribuutsoort identificatie

Naam	identificatie
Definitie	De unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is.
Formaat	Identificatie
Herkomst	OP

Attribuutsoort omschrijving

Naam	omschrijving
Definitie	De letterlijke tekst die in een Divisie staat.
Formaat	CharacterString
Toelichting	Een Divisie is een structurerend element uit OP waarmee je teksten kunt structureren in omgevingsdocumenten met een vrijetekststructuur. De omschrijving van een Divisie is de inhoud van de divisietekst die onder deze Divisie valt.

Relatiesoort heeft werking in

Naam	heeft werking in
Definitie	Het werkingsgebied c.q. de locatie begrenst de juridische werking van de tekst onder een bepaalde Divisie.

Gerelateerd objecttype

Toelichting	Een Divisie heeft veelal een werkingsgebied. Deze wordt niet aangeleverd door het bevoegd gezag maar afgeleid door het stelsel. Hierbij maakt het stelsel gebruik van de volgende regel:
--------------------	--

de som van de locatie van de Tekstdelen die verwijzen naar dezelfde Divisie is het werkingsgebied.

Relatierol	werkingsgebied
Herkomst	OW

3.7.2 Objecttype Tekstdeel

Attribuutsoort identificatie

Naam	identificatie
Definitie	De unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is.
Formaat	Identificatie

Attribuutsoort thema

Naam	thema
Definitie	Kernachtige weergave van de grondgedachte achter een tekstdeel. Een thema kent geen locatie.
Gerelateerd objecttype	Thema (waardelijst)
Toelichting	Het thema is een categorisering, waar een tekstdeel binnen valt. De waardelijst is dezelfde als voor Regeltekst, om thematisch informatie, over alle objecten heen, te kunnen zoeken.

Attribuutsoort omschrijving

Naam	omschrijving
Definitie	Een deel van de tekst waar een bepaalde annotatie gedaan wordt.
Formaat	CharacterString
Toelichting	Een tekstdeel is de equivalent van een Juridische regel aan de vrijetekststructuur-kant. Middels een Tekstdeel is het mogelijk om aan te geven dat een bepaald deel van de tekst een bepaalde locatie, hoofdlijn of gebiedaanwijzing duidt.

Relatiesoort definieert

Naam	definieert
Definitie	Een Tekstdeel definieert een locatie, die bestaansrecht heeft doordat het Tekstdeel ernaar verwijst.
Gerelateerd objecttype	Locatie
Toelichting	<p>In spreektaal hebben de Tekstdelen een locatie, waar het Tekstdeel op betrekking heeft. Informatiekundig heeft Tekstdeel een relatie met deze Locatie, oftewel is een verwijzing die locatieaanduiding heet, deze Locatie kan een Gebied zijn, of een Gebiedengroep, of een Punt, of een Puntengroep, of een Lijn of een lijngroep.</p> <p>Het feit dat er naar een locatie verwezen wordt vanuit een Tekstdeel geeft bestaansrecht aan de locatie. Daarom definieert het tekstdeel de locatie en hierna kan er naar deze locatie verwezen worden. Uiteraard gebeurt dit vanuit het tekstdeel zelf, maar er kan ook naar verwezen worden vanuit andere objecttypes, zoals vanuit de Gebiedsaanwijzing waar het tekstdeel over gaat. Het tekstdeel en de gebiedsaanwijzing verwijzen dan naar dezelfde locatie. De locatie wordt niet anders als gevolg van dat ernaar verwezen wordt.</p>

Relatie rol locatieaanduiding

Relatiesoort bevat

Naam bevat

Definitie Een Tekstdeel bevat een Hoofdlijn, waarmee geduid wordt wat de belangrijkste duiding van het tekstdeel is.

Gerelateerd objecttype Hoofdlijn

Toelichting Hoofdlijnen kunnen naar gestructureerd worden zoals het Bevoegd gezag dit graag zou doen. Middels een verwijzing vanuit Tekstdeel kan aangegeven worden in welk deel van de tekst een bepaalde hoofdlijn geduid wordt.

Relatie rol hoofdlijnaanduiding

Relatiesoort is opgenomen in

Naam is opgenomen in

Definitie Een Tekstdeel is opgenomen in een Divisie, waar de inhoudelijke tekst van een bepaalde regeling staat (mits de regeling een vrijetekststructuur heeft).

Gerelateerd objecttype Divisie

Toelichting De werking van Tekstdeel en Divisie is vergelijkbaar aan de werking van Juridische regel en Regeltekst. Hiertoe is een tekstdeel opgenomen in een bepaalde Divisie, die zijn herkomst in OP heeft.

Relatie rol locatieaanduiding

Relatiesoort wijst een gebied aan

Naam wijst een gebied aan

Definitie Een Tekstdeel wijst een bepaald gebied aan.

Gerelateerd objecttype Gebiedsaanwijzing

Toelichting Een tekstdeel kan gebruik maken van een gebiedsaanwijzing om hiermee een specifiek gebied aan te geven.

Relatie rol Gebiedsaanwijzing

3.7.3 Objecttype Hoofdlijn

Attribuutsoort identificatie

Naam identificatie

Definitie De unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is.

Formaat Identificatie

Attribuutsoort naam

Naam naam

Definitie Een (korte) omschrijving van de hoofdlijn.

Formaat CharacterString

Toelichting Bijvoorbeeld: de gezonde stad; de circulaire stad; klimaatbestendige delta, duurzame energiehuishouding. Dit kan de titel van een paragraaf in een tekstdeel zijn, die een hoofdlijn aanduidt.

Attribuutsoort soort

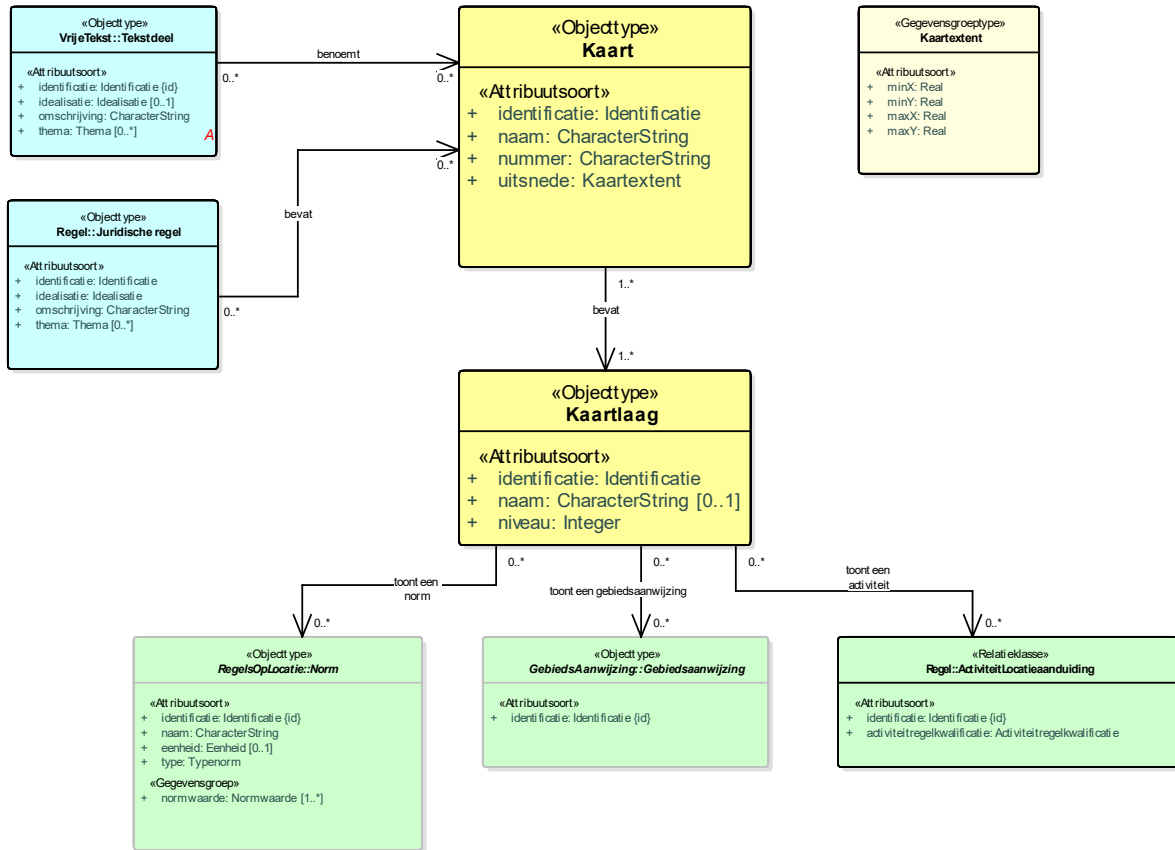
Naam soort

Definitie Een aanduiding om aan te geven hoe de hoofdlijn beleidsmatig bedoeld is.

Formaat	CharacterString
Toelichting	Bijvoorbeeld: een perspectief, ambitie, doel, opgave, toekomstperspectief, prioriteiten of beleidskeuze wordt aangegeven.
Relatiesoort gerelateerd	
Naam	gerelateerd
Definitie	De verwijzing van een specifieke hoofdlijn naar een andere hoofdlijn die aangeeft dat er een bijzondere relatie bestaat tussen die twee hoofdlijnen.
Gerelateerd objecttype	Hoofdlijn
Toelichting	De specifieke aard van de relatie is vooralsnog nog een punt van uitwerking. De relatie geeft tot die tijd aan dat er sprake is van “een” relatie, waarbij uit de context blijkt wat deze relatie is.
Relatie rol	Niet te verwarren met Thema, welke veel breder is bedoeld (al zullen gerelateerde hoofdlijnen vaak prima onder hetzelfde thema kunnen vallen). gerelateerdeHoofdlijn

3.8 Kaart

De informatie⁷ die bijgehouden wordt rondom het objecttype Kaart.

3.8.1 Objecttype Kaart

Attribuutsoort identificatie

Naam	Identificatie
Definitie	De unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is.
Formaat	Identificatie

Attribuutsoort naam

Naam	naam
Definitie	De naam zoals de kaart is genoemd in de tekst die deze kaart benoemt.
Formaat	CharacterString
Toelichting	Voorbeeld: natuurbeheertype kaart

Attribuutsoort nummer

Naam	nummer
Definitie	De referentie van de gevisualiseerde kaart, waarmee deze opgevraagd kan worden, in de vorm van een nummer.
Formaat	CharacterString

⁷ De verbeelding van de kaart vereist aanvullende technische specificaties, welke niet in dit CIM worden beschreven en buiten het functionele object worden beheerd en gespecificeerd.

Toelichting Voorbeeld: Kaartnummer-1
Het gaat hierbij niet om de Kaart zoals bedoeld in het objecttype, maar om de kaart in gevisualiseerde vorm, zoals een plaatje. Het kaartnummer is identificerend, maar niet landelijk identificerend. Het kaartnummer is identificerend binnen de context van het omgevingsdocument waarbinnen de kaart is opgenomen.

Gevegensgroepstype Kaartextent

Naam Kaartextent
Definitie De randen van de kaart, die bepalen wat de minimale en maximale X- en Y-coördinaten zijn die getoond dienen te worden.
Formaat minX (Real), maxX (Real), minY (Real), maxY (Real)
Toelichting Dit bepaalt tot waar de kaart rijkt, bijvoorbeeld:
minX: 121096.2
maxX: 122329.1
minY: 486179.7
maxY: 487971.1

Relatiesoort bevat

Naam bevat
Definitie De relatie tussen de kaart en de kaartlagen (die gezamenlijk zorgen dat ze een kaart opbouwen).
Toelichting Een kaart wordt doorgaans opgebouwd door middel van het opstapelen van kaartlagen. Door middel van de relatie naar kaartlagen kan een kaart één of meerdere kaartlagen bevatten.
Relatierol kaartlagen

3.8.2 Objecttype Kaartlaag

Attribuutsoort identificatie

Naam Identificatie
Definitie De unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is.
Formaat Identificatie

Attribuutsoort naam

Naam naam
Definitie De naam van de kaartlaag.
Formaat CharacterString
Toelichting Voorbeeld: rivieren, of ondergrond

Attribuutsoort niveau

Naam niveau
Definitie Het niveau dat de Kaartlaag heeft binnen de Kaart.
Formaat Integer
Toelichting Een kaart wordt opgestapeld door middel van kaartlagen, hierbij is 1 het laagste niveau, en zal ieder getal dat hoger is betekenen dat de kaartlaag hier bovenop gestapeld zal worden.

Relatiesoort toont een norm

Naam	toont een norm
Definitie	De relatie tussen de kaartlaag en de norm die getoond wordt in deze kaartlaag.
Toelichting	Bij deze relatie bepaalt de specifiekeSymbolisatie die vastgelegd is op het object hoe het object wordt weergeven in de kaart.
Relatierol	normweergave

Relatiesoort toont een gebiedsaanwijzing

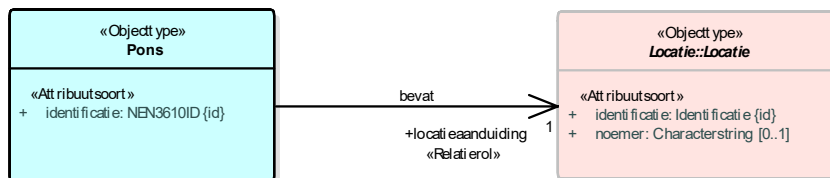
Naam	toont een gebiedsaanwijzing
Definitie	De relatie tussen de kaartlaag en de gebiedsaanwijzing die getoond wordt in deze kaartlaag.
Toelichting	Bij deze relatie bepaalt de specifiekeSymbolisatie die vastgelegd is op het object hoe het object wordt weergeven in de kaart.
Relatierol	gebiedsaanwijzingweergave

Relatiesoort toont een activiteit

Naam	toont een activiteit
Definitie	De relatie tussen de kaartlaag en de instantie van de activiteit die getoond wordt in deze kaartlaag.
Toelichting	Bij deze relatie bepaalt de specifiekeSymbolisatie die vastgelegd is op het object hoe het object wordt weergeven in de kaart.
Relatierol	activiteitlocatieweergave

3.9 Pons

De Pons is informatie die wordt vastgelegd bij een omgevingsplan om te duiden of de oude bestemmingsplannen getoond moeten worden.

3.9.1 Objecttype Pons

Attribuutsoort identificatie

Naam	Identificatie
Definitie	De unieke identificatie waaronder elk object van dit type bekend is.
Formaat	Identificatie

Relatiesoort definieert

Naam	bevat
Definitie	Een Pons bevat een locatie, die bestaansrecht heeft doordat het een bepaalde locatie duidt waar de oude regeling niet meer getoond dient te worden door het DSO-LV.
Gerelateerd objecttype	Locatie

Toelichting

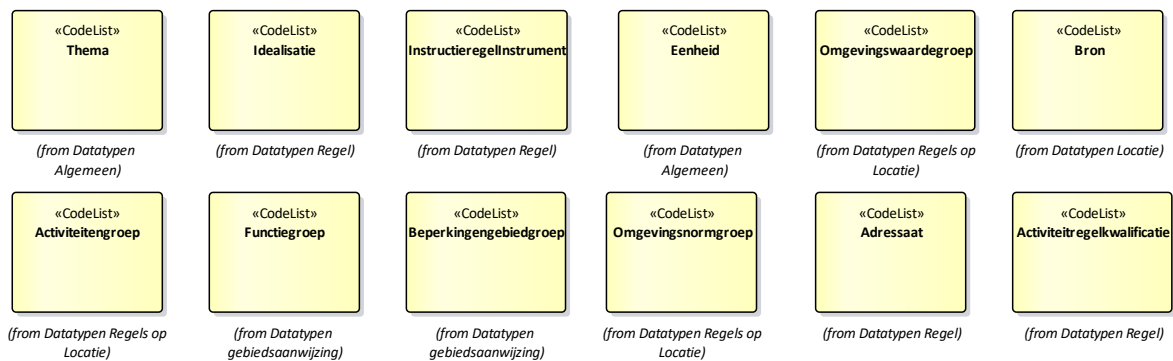
De Pons is zoals nu beoogd een tijdelijk construct voor de overgangsfase richting de Omgevingswet. Zodra de overgangsfase voorbij is zal dit object waarschijnlijk niet meer gebruikt worden.

3.10 Datatypes overzicht

Deze paragraaf beschrijft de datatypes die gebruikt zijn in het informatiemodel. Een datatype beschrijft de structuur van de data en kan aanvullend aangeven aan welke eisen de data zelf moet voldoen.

3.10.1 Waardelijsten

Het informatiemodel maakt veelvuldig gebruik van waardelijsten, te weten de volgende waardelijsten:

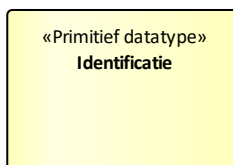

Overzicht – Waardelijsten

Een waardelijst is een datatype waarin de mogelijke waarden expliciet zijn opgesomd in een lijst. De waarde van een attribuutsoort moet één van de waarden zijn uit de gespecificeerde waardelijst, oftewel wordt gekozen uit deze lijst. Er zijn verschillende types waardelijsten, dit informatiemodel maakt gebruik van een codelist. Dit betekent dat de toegestane waarden buiten het model in een externe waardelijst worden beheerd en de erin opgenomen waarden aldaar te vinden zijn. Zie Stelselcatalogus⁸.

De meeste waardelijsten worden maar één keer gebruikt. Thema is hierin een uitzondering, en is een algemene waardelijst die voor meerdere kenmerken van objecttypen gebruikt wordt.

Datatype Identificatie

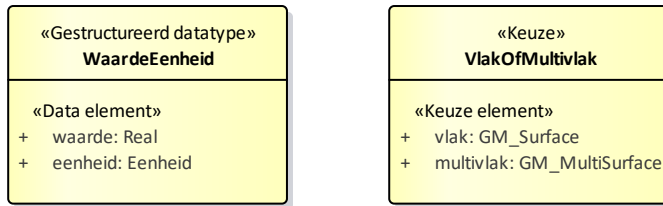

Naam	Identificatie
Definitie	Een uniek en vaststaand gegeven.
Formaat	Een identificatie dient te voldoen aan specifieke regels, deze worden gedefinieerd in het IMOW-document.
Toelichting	Dit datatype is bedoeld om objecten uniek te kunnen identificeren c.q. objecten die in dit CIMOW <<objecttype>> toegekend hebben gekregen.

⁸ <https://stelselcatalogus.omgevingswet.overheid.nl/waardelijstenpagina>

3.10.2 Gedefinieerde datatypen

Het informatiemodel heeft een aantal datatypen zelf gedefinieerd. Dit zijn:

Gestructureerd datatype WaardeEenheid

Data element waarde

Naam	waarde
Definitie	Een numerieke waarde.
Formaat	REAL
Toelichting	Bijvoorbeeld: 10

Data element eenheid

Naam	Eenheid
Definitie	De eenheid van de waarde, voluit geschreven.
Formaat	Eenheid (waardelijst)
Toelichting	Bijvoorbeeld: decibel, meter.

Gestructureerd datatype VlakOfMultivlak

Data element vlak

Naam	vlak
Definitie	Een vlak met een externe buitengrens, en optioneel interne uitsneden.
Formaat	GM Surface
Toelichting	Een GM Surface, zoals bedoeld in de ISO standaard van OGC. De Polygon is ook toegestaan als implementatie van een Surface.

Data element multivlak

Naam	multivlak
Definitie	Meerdere vlakken, die elkaar aanvullen, zonder elkaar te overlappen.
Formaat	CharacterString
Toelichting	Een GM Surface, zoals bedoeld in de ISO standaard van OGC.

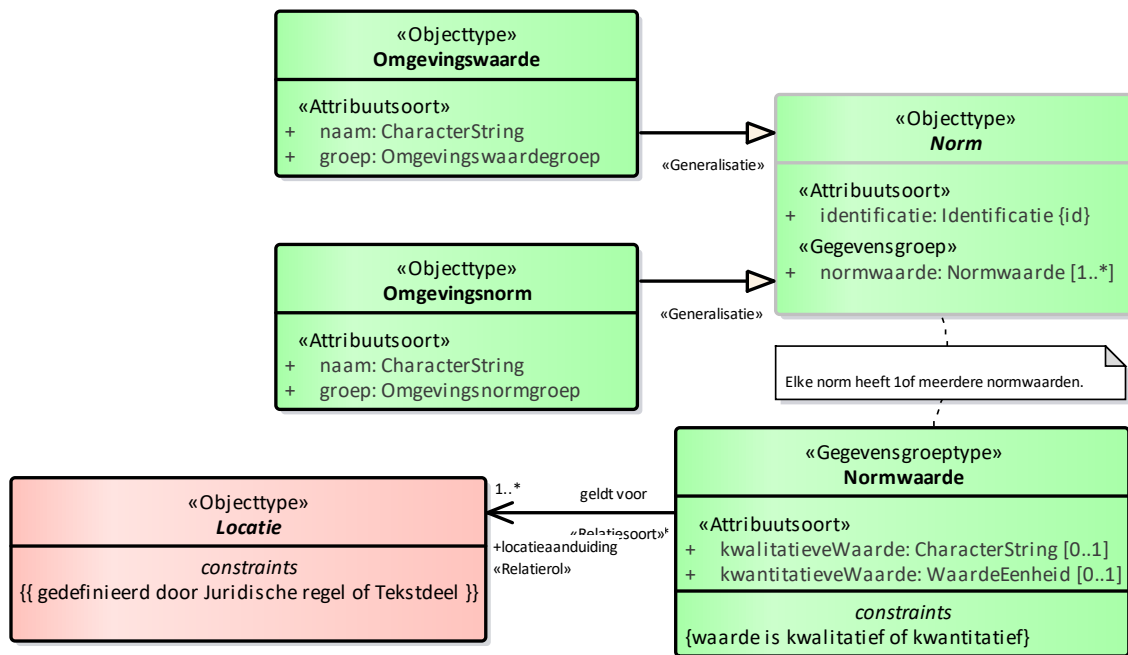

4. Bijlagen

4.1 Bijlage 1: Toelichting modellering van het informatiemodel

Dit hoofdstuk legt de nadruk op bepaalde aspecten die van belang zijn bij het lezen en interpreteren van het model en beschrijft de modelelementen zoals objecttype, attribuutsoort en relatie-soort.

Onderstaand diagram beschrijft een Omgevingsnorm. De modelmatige beschrijving volgt het meta-model voor informatiemodellen⁹. In deze paragraaf wordt deze modellering kort toegelicht, aan de hand van het voorbeeld omgevingsnorm.

De Omgevingsnorm is gemodelleerd als een <<objecttype>> hier wordt informatie bijgehouden, dat maakt een <<objecttype>> een zelfstandige eenheid. In het geval van een omgevingsnorm, als een bevoegd gezag een individuele norm beschrijft, dan wordt deze structuur gevuld met data, waaronder de naam. Zoals bijvoorbeeld de omgevingsnorm voor de maximum bouwhoogte in Apeldoorn. Elk bevoegd gezag kan verschillende omgevingsnormen opstellen en zo ontstaan er in de loop van de tijd meerdere objecten van het <<objecttype>> omgevingsnorm.

Elk <<objecttype>> kan vervolgens verder beschreven worden door er kenmerken aan toe te kennen, waarover afzonderlijk herkenbare informatie wordt bijgehouden. Zoals de naam 'maximum bouwhoogte', deze naam is een <<attribuutsoort>>, waar de informatie 'maximum bouwhoogte' bijgehouden wordt. De 'maximum bouwhoogte' is waarde die het kenmerk heeft, voor een individuele omgevingsnorm.

In het diagram staat een <<generalisatie>> relatie, een lijn tussen Omgevingsnorm en Norm. Dit betekent dat een elke omgevingsnorm een norm is. De Norm kent een aantal kenmerken, zoals een identificatie en een normwaarde. De <<generalisatie>> geeft ook aan dat dit kenmerk van norm óók een kenmerk is van een/elke omgevingsnorm.

Wanneer verschillende kenmerken samen betekenisvol zijn dan wordt deze gegroepeerd in een groep, te herkennen aan <<gevegensgroeotype>>. Te zien is dat de <<gevegensgroeotype>> Normwaarde als kenmerken een <<attribuutsoort>> beschrijving kent en <<relatiesoort>> geldt voor naar een <<objecttype>> Locatie. De hele

⁹ Zie ook <https://www.geonovum.nl/geo-standaarden/metamodel-informatiemodellering/nationaal-metamodel-voor-informatiemodellering> of <https://docs.geostandaarden.nl/mim/mim10/>

normwaarde bestaat dus uit bijvoorbeeld de beschrijving 'De maximum bouwhoogte zoals deze geldt op de aangegeven locatie', een waarde '12 meter' en een geldt voor een bepaalde locatie in Apeldoorn.

Een modelement waar <<relatiesoort>> bij staat geeft aan dat er een betekenisvol verband is met een ander objecttype. De <<relatiesoort>> geldt voor geeft aan dat de normwaarde geldt voor de gerelateerde locatie. Elke locatie is in het model onderkend als een zelfstandig concept en heeft daarom in het model ook <<objecttype>> erbij staan. De locatie heeft een kenmerk identificatie, welke in het model te herkennen aan {id}. Dit betekent dat er naar verwezen kan worden. Een omgevingsnorm verwijst via de geldt voor relatie naar de locatie.

De <<relatiesoort>> geldt voor is een kenmerk van de normwaarde en niet van de locatie. Dit is te herkennen aan de pijl. De pijl geeft aan dat de relatie vanuit de normwaarde, naar de locatie gaat. De normwaarde is dus de eigenaar van de relatie, en de locatie is dit niet.

Achter de normwaarde staat [1..*]. Dit is gelijk aan de kardinaliteit van het kenmerk, oftewel hoe vaak het kenmerk voor kan komen. De 1 geeft aan dat een norm minimaal één normwaarde kent, en de * geeft aan een norm uit meerdere normwaarden kan bestaan.

Verder kent het model datatypen, die de structuur van de data beschrijven. Zie 3.10.

4.2 Bijlage 2: Toelichting waardelijsten

De *naam* van de functie heeft als datatype een `CharacterString`. Dit betekent dat er tekst gebruikt wordt om aan te geven wat de naam van een functie is. Er is hier niet voor een waardelijst gekozen, omdat bevoegd gezag de naam van de functie volledig mag bepalen.

Het is mogelijk om een al gekozen functie, en de bijbehorende naam, te hergebruiken. Dit kan als in meerdere regels precies dezelfde functie wordt bedoeld. Bij hergebruik wordt de functie één keer gedefinieerd met deze naam, en het volstaat daarom om er naar te verwijzen (zonder een nieuwe functie aan te maken¹⁰). Bij het hergebruiken van dezelfde functie wordt gebruik gemaakt van de identificatie, en niet van de naam.

Dit is in tegenstelling tot de *groep* waartoe een functie behoort, die wel als waardelijst is gemodelleerd. De *groep* geeft aan dat verschillende functies, met verschillende functienamen, tot dezelfde groep behoren. Zo kan de functie 'hooilanden' tot de groep 'agrarisch' behoren. De groep die gekozen kan worden moet komen uit een `<<codelist>>`, is genaamd functiegroep, waarin de mogelijke waarden in een lijst staan opgesomd. Deze lijst kan als het nodig is, in overleg met de beheerder van de waardelijst, uitgebreid worden. Dit kan zonder het informatiemodel aan te passen, omdat er voor het datatype `<<codelist>>` is gekozen en niet voor een waardelijst van het datatype `<<enumeratie>>`.

De *naam* van de functie is een juridisch kenmerk en de *groep* een categoriserend kenmerk. Om duidelijk te maken dat er sprake is van een categoriserend kenmerk die een groep aangeeft heten al dit soort kenmerken in het informatiemodel groep en eindigt de naam van de waardelijst altijd op groep.

In tegenstelling tot de naam van een functie, waarbij er voor het datatype `CharacterString` gekozen is, is er bij de naam van een omgevingsnorm gekozen voor het datatype `<<codelist>>`. De naam moet gekozen worden uit de lijst. Ook hier geldt dat deze lijst uitgebreid kan worden, in overleg met de beheerder ervan en volgens een beheerproces. Merk op dat de keuze voor het datatype `CharacterString` of `Codelist` niets verandert aan de betekenis en definitie van het kenmerk zelf.

---

¹⁰ Een bevoegd gezag kan natuurlijk een nieuwe functie definiëren met dezelfde naam als een andere functie, wanneer deze andere functie is gedefinieerd door een ander bevoegd gezag. Echter, dat hetzelfde bevoegde gezag twee aparte functies definieert met dezelfde naam en elk een echt andere betekenis en een andere identificatie is onwenselijk. Al kan het niet uitgesloten worden, en daarom is het niet onmogelijk gemaakt om dit te doen. Dubbele namen worden vanuit een gebruiksperspectief niet als wenselijk gezien.